

สารคดีสัตวแพทยสภา

ฉบับที่ ๑๐

กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๘

- ที่ทำการสัตวแพทยสภา
- คะแนน CE นั้นสำคัญไฉน
- ขยายสัตว์ ขยายอาหารสัตว์ อย่างไรไม่ให้ถูกจับ
- คณะอนุกรรมการด้านการต่างประเทศ
- ความรับผิดชอบของวิชาชีพสัตวแพทย์ต่อสวัสดิภาพสัตว์
- ชุดคำถาม-คำตอบ เพื่อละสมท่อน้อยกิต

รายชื่อคณะกรรมการสัตวแพทยสภาวาระปี ๒๕๕๘-๒๕๖๑

กรรมการโดยการเลือกตั้ง

๑	รศ.นายสัตวแพทย์ ดร.สุวิชัย โจรนเสถียร
๒	รศ.สัตวแพทย์หญิง ดร.อังคณา ไคละสุต
๓	สัตวแพทย์หญิง ดร.วิมลพร ธิติศักดิ์
๔	พศ.นายสัตวแพทย์ ดร.ธีระศักดิ์ พรหมพงษ์
๕	นายสัตวแพทย์การุณ ชัยวงศ์โรจน์
๖	พศ.นายสัตวแพทย์ ดร.ประวิทย์ บุตรอุดม
๗	ศ.(กิตติคุณ) นายสัตวแพทย์ ดร.อรรณพ คุณว่องษ์กฤต
๘	รศ.นายสัตวแพทย์ ดร.ชัยณรงค์ โลหะจิต
๙	รศ.สัตวแพทย์หญิง ดร.วรรณดา สุจริต
๑๐	นายสัตวแพทย์ธนิศย์ เอนกวิทย์
๑๑	รศ.สัตวแพทย์หญิง ดร.เกวสี วัชรตรงค์
๑๒	รศ.นายสัตวแพทย์ ดร.ธีระ รักความสุข
๑๓	รศ.นายสัตวแพทย์ ดร.พิพัฒน์ อุณวิภาส
๑๔	พศ.นายสัตวแพทย์ ดร.บุญพันธ์ คำพา
๑๕	พศ.นายสัตวแพทย์ ดร.วุฒิชัย กลมเกลียว

นายกสัตวแพทยสภา
อุปนายกสัตวแพทยสภา คนที่ ๑
อุปนายกสัตวแพทยสภา คนที่ ๒
เลขาธิการ
รองเลขาธิการ
ประชาสัมพันธ์
กรรมการ
กรรมการ
กรรมการ
กรรมการ
กรรมการ
กรรมการ
กรรมการ

กรรมการโดยตำแหน่ง

๑	นายสัตวแพทย์อยู่กร์ หรินทรานนท์
๒	ศ.นายสัตวแพทย์ ดร.รุ่งโรจน์ ธนาวงษ์บุเวษ
๓	ศ.นายสัตวแพทย์ ดร.อภิรักษ์ สุประเสริฐ
๔	รศ.นายสัตวแพทย์ชูชาติ กมลเลิศ
๕	พศ.นายสัตวแพทย์ ดร.ขวัญชาย เจริญสุขันธ์
๖	รศ.นายสัตวแพทย์ปานเทพ รัตนาก
๗	รศ.นายสัตวแพทย์ ดร.จตุพร กระจ่ายศรี
๘	สัตวแพทย์หญิงไขว้ จิตภิธานนท์
๙	นายสัตวแพทย์พรพิทักษ์ พันธุ์หล้า
๑๐	สัตวแพทย์หญิงนัยนา อภิชาติพันธุ์
๑๑	นายสัตวแพทย์ พันเอกธนัท พูลสยาม
๑๒	นายสัตวแพทย์ยุทธนา ชัยศักดิ์บุญกุล
๑๓	พศ.สัตวแพทย์หญิง ดร.วลาสินี มูลอามาตย์
๑๔	นายสัตวแพทย์สรวิศ ธานีโต

อธิบดีกรมปศุสัตว์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยมหิดล
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร
ผู้แทนกรุงเทพมหานคร
ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข
ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย
ผู้แทนกระทรวงกลาโหม
ผู้แทนกรมปศุสัตว์
นายก VPAT
นายก TVMA และเครือข่าย

สำนักงานสัตวแพทยสภา

เลขที่ ๖๔/๔ หมู่ ๑ ตำบลบางไผ่ อำเภอมือง จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐ โทรศัพท์ ๐๒-๐๑๗๐๗๐๐ - ๔
โทรสาร ๐๒-๐๑๗๐๗๐๔ www.vetcouncil.or.th, E-mail : email@vetcouncil.or.th

สวัสดีครับ สมาชิกสัตวแพทยสภาทุกท่าน

สภาสัตวแพทยสภาฉบับนี้เป็นฉบับที่ 10 เป็นช่วงที่ใกล้กับการย้ายไปดำเนินงาน ณ ที่ทำการสัตวแพทยสภาแห่งใหม่ ได้ทราบข้อมูลว่ามีสมาชิกหลายท่านตั้งข้อสังเกตว่าเงินที่เก็บจากสมาชิกไปนั้น เอาไปดำเนินการเรื่องก่อสร้างอาคารใหม่ ก็ต้องยอมรับว่าเป็นความจริง แต่เป็นความจริงที่ต้องอธิบายเพิ่มเติม กล่าวคือ การก่อสร้างอาคารใช้เงินงบประมาณแผ่นดินประมาณ 36 ล้านบาท ใช้เงินของสัตวแพทยสภาอีกในปริมาณที่เท่าๆ กัน เงินที่ใช้เป็นเงินที่คณะกรรมการฯ ชุดแรกๆ ได้ดำเนินการเก็บสะสมมาเพื่อการสร้างอาคารสำนักงานเป็นเป้าหมายหลัก เงินที่เก็บจากสมาชิกและที่ได้จากค่าธรรมเนียมต่างๆ แต่ละปีนั้นจริงๆ แล้วยังไม่พอกับการดำเนินกิจกรรมของสัตวแพทยสภาครับ ต้องอาศัยเงินที่ได้จากกิจกรรมประชาสัมพันธ์ ดังนั้นเงินของสมาชิก แต่ละปีถูกดำเนินการใช้สอยไปในการบริการสมาชิกและดำเนินกิจกรรมตามภารกิจของสัตวแพทยสภาครับ

ในช่วงที่ผ่านมาสัตวแพทยสภาได้ดำเนินการจัดสอบ เพื่อประเมินความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐานของการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ ของนิสิตนักศึกษาที่กำลังจะขึ้นชั้นเรียนในปีการศึกษาที่ 6 ผลออกมาเป็นที่น่าพอใจคือน้องๆ สามารถทำข้อสอบที่เป็นพื้นฐานสำคัญของวิชาชีพได้มากถึง 80% ส่วนการรับรองปริญญาในสถาบันต่างๆ กำลังดำเนินการอย่างต่อเนื่อง บังเกิดผลดีต่อมาตรฐานการจัดการศึกษาของประเทศเป็นอย่างมาก

สุดท้ายนี้ ผมขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ทุกท่านให้ความเคารพบูชา จงดลบันดาลให้สมาชิกทุกท่านมีความสุขกับครอบครัว หน้าที่การงาน ขอให้ทุกท่านมีความสุขน้อยๆ มีชีวิตที่มีความสุข แก้ไขปัญหาได้ลุล่วง และขอให้สังคมไทยสงบสุข บนพื้นฐานของคุณธรรมจริยธรรม ให้อภัย ช่วยกัน ร่วมกันพัฒนาประเทศไทยสืบไป

รศ.น.สพ.ดร.สุวิชัย ไรจนเสถียร
นายกสัตวแพทยสภา

ฮูเวฟาร์มา

HUVEPHARMA®

เพิ่มประสิทธิภาพ ลดต้นทุนการผลิต บนครูกิจของท่าน

เวชภัณฑ์สำหรับสัตว์

ยาปฏิชีวนะ

VETMULIN®/RODOTIUM®
(Tiamulin hydrogen fumarate)

HYDRODOXX®
(Doxycycline)

TYLOVET®
(Tylosin Phosphate)

PHARMASIN WSG®
(Tylosin Tartrate)

TILMOVET®
(Tilmicosin)

FLAVOMYCIN®
(Flavophospholipol)

ยากันบิด

COXIDIN®
(Monensin)

SACOX®
(Salinomycin)

YUMAMYCIN®
(Maduramycin)

SALINOPHARM®
(Salinomycin)

STENOROL®
(Halofuginone Hydrobromide)

เอนไซม์

HOSTAZYM® X (xylanase)

OPTIPHOS® (phytase)

โปรเมตะบอลิก เรกูเลเตอร์

LIANOL®

ที่อยู่ 3300/118 ตึกช้างอาคารบี ชั้นที่ 23 ถนนพหลโยธิน
แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทร 0-2937-4355
แฟกซ์ 0-2937-4351 e-mail: sumeth.sapchukun@huvepharma.com

การประชุมใหญ่ สัตวแพทยสภา ประจำปี 2558

วันศุกร์ที่ 28 สิงหาคม 2558
โรงแรมเอเชีย ราชเทวี กรุงเทพฯ

ขอขอบคุณท่านกรรมการสัตวแพทยสภา ท่านวิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ สมาชิกสัตวแพทยสภา
 สมาคมและชมรมในวิชาชีพการสัตวแพทย์ต่างๆ และท่านผู้มีเกียรติทุกท่านที่เข้าร่วมงานประชุมใหญ่
 สัตวแพทยสภา ประจำปี 2558 งานจัดขึ้นเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2558 ณ โรงแรมเอเชีย ราชเทวี กรุงเทพฯ

ที่ทำการสัตวแพทยสภา

รายละเอียดที่ทำการสัตวแพทยสภา

ที่ทำการสัตวแพทยสภาในปัจจุบัน ตั้งอยู่ที่เลขที่ 68/8 หมู่ 1 ตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000

โทรศัพท์ 02-017-0700-8 โทรสาร 02-017-0709 เป็นอาคาร 5 ชั้น บนเนื้อที่ 2 ไร่ 69 ตารางวา

ส่วนอาคารมีพื้นที่ใช้สอย 2,390 ตารางเมตร

ประกอบด้วย

- ชั้นที่ 1 (ชั้นล่าง) เป็นพื้นที่เอนกประสงค์ มีเนื้อที่ราว 600 ตารางเมตร
- ชั้นที่ 2 มีพื้นที่ใช้สอย 500 ตารางเมตร ใช้เป็นที่ทำการของส่วนสำนักงานทั้งหมด เพื่อรองรับการติดต่อ และการให้บริการแก่สมาชิก ที่ทำการของศูนย์การศึกษาต่อเนื่องทางสัตวแพทย์ ศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐานของการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ วิทยาลัยวิชาชีพการสัตวแพทย์นานาชาติการแห่งประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีห้องประชุมย่อย 2 ห้อง เพื่อใช้ในการประชุมอนุกรรมการต่างๆ
- ชั้นที่ 3 ประกอบด้วยห้องประชุม 2 ห้อง และห้องจัดสัมมนาย่อย คือ
ห้องประชุม จักร พิชัยณรงค์สงคราม เป็นห้องประชุมขนาด 20 ที่นั่ง
ห้องประชุม เตียง ต้นสงวน เป็นห้องประชุมขนาด 35 ที่นั่ง (ซึ่งใช้เป็นห้องประชุมกรรมการบริหารสัตวแพทยสภา)
ห้องชัยอัครรักษ์ เป็นห้องสัมมนาย่อย สามารถจุผู้เข้าร่วมสัมมนาได้ 50 - 80 ที่นั่ง มีอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ครบครัน

- ชั้นที่ 4 ห้องทองทิพย์ เป็นห้องประชุม-สัมมนา ขนาดใหญ่ จุผู้เข้าร่วมงานได้ 100 - 150 ที่นั่ง ด้านหน้าห้องมีพื้นที่เอนกประสงค์ขนาดใหญ่สามารถจัดอาหาร หรือขยายพื้นที่ของผู้เข้าร่วมประชุมได้
- ชั้นที่ 5 เป็นห้องเก็บอุปกรณ์การจัดสัมมนา และวัสดุอื่น พร้อมทั้งมีบริเวณลาดฟ้านอกอาคาร

นอกจากนี้สำนักงานสัตวแพทยสภายังมีที่จอดรถเพื่อความสะดวกแก่สมาชิกที่จะเข้ามาติดต่อกว่า 50 คันอีกด้วย

การก่อสร้างที่ทำการสัตวแพทยสภาใช้เวลาประมาณ 1 ปี ใช้งบประมาณ 75 ล้านบาท โดยเป็นงบประมาณแผ่นดินสนับสนุน 50% และเงินรายได้ของสัตวแพทยสภา 50%

ปัจจุบันอาคารดังกล่าวได้เปิดใช้งานอย่างเป็นทางการตั้งแต่วันที่ 17 สิงหาคม 2558 เป็นต้นมา ท่านสมาชิกสามารถเข้าติดต่อกับทุกด้านของสัตวแพทยสภา ณ ที่ทำการปัจจุบันได้ใน วันจันทร์ - ศุกร์ ตั้งแต่เวลา 8.30 - 16.30 น. ส่วนที่ทำการเดิมภายในบริเวณกรมปศุสัตว์จะยังมีศูนย์ประสานงานเพื่อรับเรื่องจากท่านสมาชิกถึงสิ้นปี 2558 เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับสมาชิกในเบื้องต้นอีกด้วย

คะแนน CE นั้นสำคัญไฉน

สพ.ญ.ศศิวรรณ แสงเอี่ยม

ขอแสดงความยินดีกับน้องๆ สัตวแพทยศาสตร์บัณฑิต Vet 74 ทุกคนด้วยนะคะ หลังจากที่นั่งๆ ผ่านการสอบการประเมินความรู้ขั้นพื้นฐานของการประกอบวิชาชีพสัตวแพทย์เรียบร้อยแล้ว (พี่ๆ รุ่นเก่าโชคดี ที่ยังไม่มีการสอบ) น้องๆ จะสามารถยื่นเอกสารขอขึ้นทะเบียนสมัครเป็นสมาชิกสัตวแพทยสภา เพื่อรับใบอนุญาตผู้ประกอบการวิชาชีพสัตวแพทย์ และมีเลขที่ใบอนุญาตเป็นของตัวเองหลังจากนั้นต่อไปอนุญาตทุกๆ 5 ปี

หลังจากจบออกมาจากรั้วมหาวิทยาลัยแล้วสัตวแพทย์ทุกคนจำเป็นต้องมีการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถของตัวเองอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจาก....

“สัตวแพทย์ทุกคนจำเป็นต้องจำวิชาที่ตนเรียนมาแล้ว นับตั้งแต่ต้นจนปลายให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เพื่อประกอบกันเป็นแนวทางที่จะใช้ในการรักษาและแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติมอยู่เสมอ **มิฉะนั้น** ภายในไม่กี่ปี ความรู้ก็จะล้าสมัย และค่าตัวตกต่ำเพราะการรักษาสัตว์ไม่ดีพอ”

ศ.น.สพ. เตีย ยง ตันสงวน

(ที่มา หอประวัติและหอเกียรติยศ ชั้น 8 อาคาร 60 ปี
คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องทางสัตวแพทย์ ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกให้สมาชิกสัตวแพทยสภาทุกคน ในการศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติมอย่างเป็นระบบ ในรูปแบบของคะแนน CE (Continuing Education) โดยสมาชิกสัตวแพทยสภา ต้องสะสมคะแนน CE ให้มากกว่าหรือเท่ากับ 100 หน่วยกิต ภายใน 5 ปี เพื่อต่อใบอนุญาต 1 ครั้ง

วิธีการได้มาซึ่งคะแนน CE มีหลายหลายรูปแบบ เช่น การเข้าร่วมสัมมนาในหัวข้อที่ตัวเองสนใจ ตามงานประชุมวิชาการ หรือสัมมนาต่างๆ งานประชุมวิชาการทางสัตวแพทย์ระดับนานาชาติ ได้คะแนน CE ชั่วโมงละ 1.5 หน่วยกิต (ไม่เกิน 6 หน่วยกิต/วัน) งานประชุมวิชาการทางสัตวแพทย์ระดับชาติ ได้คะแนน CE ชั่วโมงละ 1 หน่วยกิต (ไม่เกิน 5 หน่วยกิต/วัน) งานสัมมนาวิชาการทั่วไป และการฝึกอบรมต่างๆ ได้คะแนน CE ชั่วโมงละ 0.5 หน่วยกิต (การได้พบปะพูดคุยกับเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ และอาหารอร่อยตามโรงแรมเป็นผลพลอยได้)

การฝึกอบรมต่างๆ ในหัวข้อต่างๆ ที่มีระยะเวลาการฝึกอบรมหลายวัน ได้คะแนน CE ชั่วโมงละ 0.5 หน่วยกิต (ระยะเวลาการฝึกอบรมไม่เกิน 5 วัน ได้รับไม่เกิน 15 หน่วยกิต ระยะเวลา 6-90 วัน ได้รับไม่เกิน 30 หน่วยกิต

ระยะเวลามากกว่า 90 วัน ได้รับไม่เกิน 40 หน่วยกิต) สำหรับสัตวแพทย์ท่านใดที่ต้องทำงานหนักจนไม่สามารถหาเวลาไปเข้าร่วมสัมมนาวิชาการหรือการฝึกอบรมได้ สามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากการอ่านบทความ และตอบคำถามในวารสาร เช่น สัตวแพทย์สภามหาวิทยาลัยของสถาบันหลักและสถาบันสมทบต่างๆ ซึ่งจะได้คะแนน CE เรื่องละ 1 คะแนน หรือเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) เช่น e-Learning ของศูนย์การศึกษาต่อเนื่องฯ e-Learning ของ VPAT โดยเนื้อเรื่องสั้น ได้คะแนน CE 1 หน่วยกิต/เรื่อง เนื้อเรื่องยาวได้คะแนน CE 3 หน่วยกิต/เรื่อง

หากทำงานมาสักพักแล้วมีความสนใจจะศึกษาเรื่องใดเป็นพิเศษ และตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาไม่ว่าจะเป็นระดับ ประกาศนียบัตร ปริญญาโท ปริญญาเอก หรือระดับหลังปริญญาเอก (Post doctorate Level) ได้คะแนน CE เทอมละ 15 หน่วยกิต (ประกาศนียบัตรได้รับไม่เกิน 2 เทอม, ปริญญาโท ไม่เกิน 4 เทอม, ปริญญาเอก ไม่เกิน 6 เทอม)

นอกจากนี้ ถ้าสัตวแพทย์ท่านใดมีความรู้ ความสามารถในการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการทั้งต่างประเทศ และในประเทศ สิ่งตีพิมพ์อื่นๆ และผลิตตำราวิชาการ ก็สามารถได้คะแนน CE เช่นเดียวกัน โดยการตีพิมพ์วารสารวิชาการต่างประเทศ ชื่อแรกได้ คะแนน CE 10 หน่วยกิต, ชื่อรองได้ 5 หน่วยกิต, การตีพิมพ์วารสารวิชาการในประเทศ ชื่อแรกได้ คะแนน CE 5 หน่วยกิต ชื่อรองได้ 2.5 หน่วยกิต, การตีพิมพ์บทความในสิ่งตีพิมพ์อื่นๆ ชื่อแรกได้ คะแนน CE 3 หน่วยกิต ชื่อรองได้ 1.5 หน่วยกิต, การผลิตตำราวิชาการ น้อยกว่า 100 หน้า ได้คะแนน CE 20 หน่วยกิต, จำนวน 100 - 200 หน้า ได้คะแนน CE 40 หน่วยกิต, จำนวน 201 - 300 หน้า ได้คะแนน CE 60 หน่วยกิต, จำนวน 301 - 400 หน้า ได้คะแนน CE 80 หน่วยกิต และจำนวน 401 หน้าขึ้นไป ได้คะแนน CE 100 หน่วยกิต

หากทำงานในสายวิชาการ หรือเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัย การเป็นผู้ประเมินผลงานวิจัยและโครงการวิจัย ภาษาอังกฤษ ได้รับคะแนน CE 6 หน่วยกิต/เรื่อง, ภาษาไทย ได้รับคะแนน CE 3 หน่วยกิต/เรื่อง, ผู้ประเมินตำแหน่งวิชาการ ได้รับคะแนน CE 5 หน่วยกิต/ราย

หากมีประสบการณ์ทำงานมากมาย และมีความก้าวหน้าในอาชีพการงาน มีโอกาสได้เป็นผู้บริหาร

การบริหารงานด้านวิชาชีพสัตวแพทย์ ก็สามารถได้รับคะแนน CE โดยการบริหารงานด้านวิชาชีพสัตวแพทย์ระดับนานาชาติ ได้รับคะแนน CE 10 หน่วยกิต/กิจกรรม, ระดับชาติ ได้รับคะแนน CE 5 หน่วยกิต/กิจกรรม โดยไม่เกินปีละ 20 หน่วยกิต หรือหากได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมการบริการสาธารณะที่พัฒนาวิชาชีพการสัตวแพทย์ เช่น โครงการสัตวแพทย์พระราชทาน ค่ายอาสาต่างๆ การให้ความรู้ทางสัตวแพทย์แก่ประชาชน และสังคมทั่วไป ทางสื่อต่างๆ ระดับนานาชาติ ได้รับคะแนน CE 2 หน่วยกิต/ชั่วโมง วันละไม่เกิน 10 หน่วยกิต, ระดับชาติ ได้รับคะแนน CE 1 หน่วยกิต/ชั่วโมง วันละไม่เกิน 5 หน่วยกิต โดยไม่เกินปีละ 20 หน่วยกิต สำหรับสัตวแพทย์อาวุโสที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ขึ้นไป สามารถเขียนเอกสารเชิงวิชาการที่เรียบเรียงจากประสบการณ์และการปฏิบัติงาน ที่เป็นประโยชน์ต่อวิชาชีพสัตวแพทย์ ได้รับคะแนน CE 50 หน่วยกิต โดยได้รับปีละไม่เกิน 2 ครั้ง

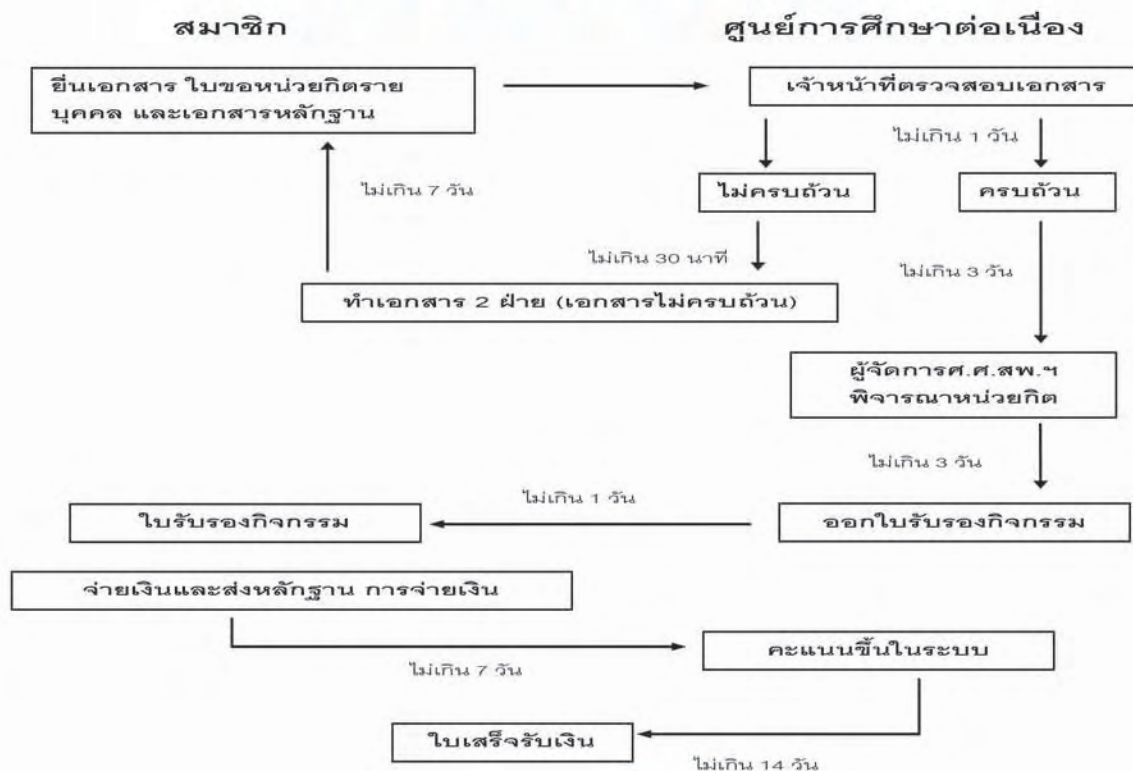
จะเห็นได้ว่าในการประกอบวิชาชีพสัตวแพทย์มีโอกาสได้คะแนน CE ในทุกๆ ช่วงของการทำงาน ตั้งแต่เริ่มทำงานไปจนกระทั่งเกษียณอายุ หรืออายุมากกว่า 60 ปี ก็ยังมีกิจกรรมที่ได้รับคะแนน CE อยู่ โดยขั้นตอนในการได้คะแนน CE ของสมาชิกสัตวแพทย์สภา แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. สถาบันหลักและสถาบันสมทบของศูนย์การศึกษาต่อเนื่อง เป็นผู้ดำเนินการขอจัดกิจกรรมกับศูนย์การศึกษาต่อเนื่องฯ โดยผู้เข้าร่วมกิจกรรมต้องเซ็นชื่อในใบเซ็นชื่อที่ทางผู้จัดกิจกรรมเตรียมไว้ให้ เพื่อเป็นหลักฐานในการเข้าร่วมกิจกรรมนั้น เช่น งานประชุมวิชาการและงานสัมมนาต่างๆ (หากเข้าร่วมกิจกรรมแล้วไม่ได้เซ็นชื่อ ก็จะไม่ได้รับคะแนน CE)

2. กิจกรรมที่เป็นลักษณะรายบุคคล เช่น การศึกษาต่อ การตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ หรือการเข้าร่วมประชุมสัมมนาวิชาการต่างประเทศ หรือในประเทศที่ไม่มีสถาบันดำเนินการขอคะแนน CE ให้สมาชิกสัตวแพทย์สภาต้องดำเนินการขอหน่วยกิตด้วยตนเอง โดยใช้เอกสารใบยื่นขอกิจกรรมส่วนบุคคล (สามารถ download ได้ที่ http://www.vetcouncil.or.th/index.php?option=com_content&view=article&id=129) และเอกสารต่างๆ ประกอบการยื่นขอ พร้อมทั้งชำระเงิน หน่วยกิตละ 10 บาท (0 - 5 หน่วยกิตแรก 50 บาท หน่วยกิตต่อไป หน่วยกิตละ 10 บาท) โดยสามารถส่งเอกสารการขอหน่วยกิตรายบุคคลและหลักฐานการชำระไปยังศูนย์การศึกษาต่อเนื่องฯ ตามช่องทางดังต่อไปนี้

email: vetcce1@vetcouncil.or.th,
โทรสารหมายเลข 02-017-0709 หรือไปส่งด้วยตนเอง
ที่ สำนักงานสัตวแพทย์สภา โทรศัพท์ 02-0170-700-8
โดยขั้นตอนการขอหน่วยกิตรายบุคคลมีดังนี้

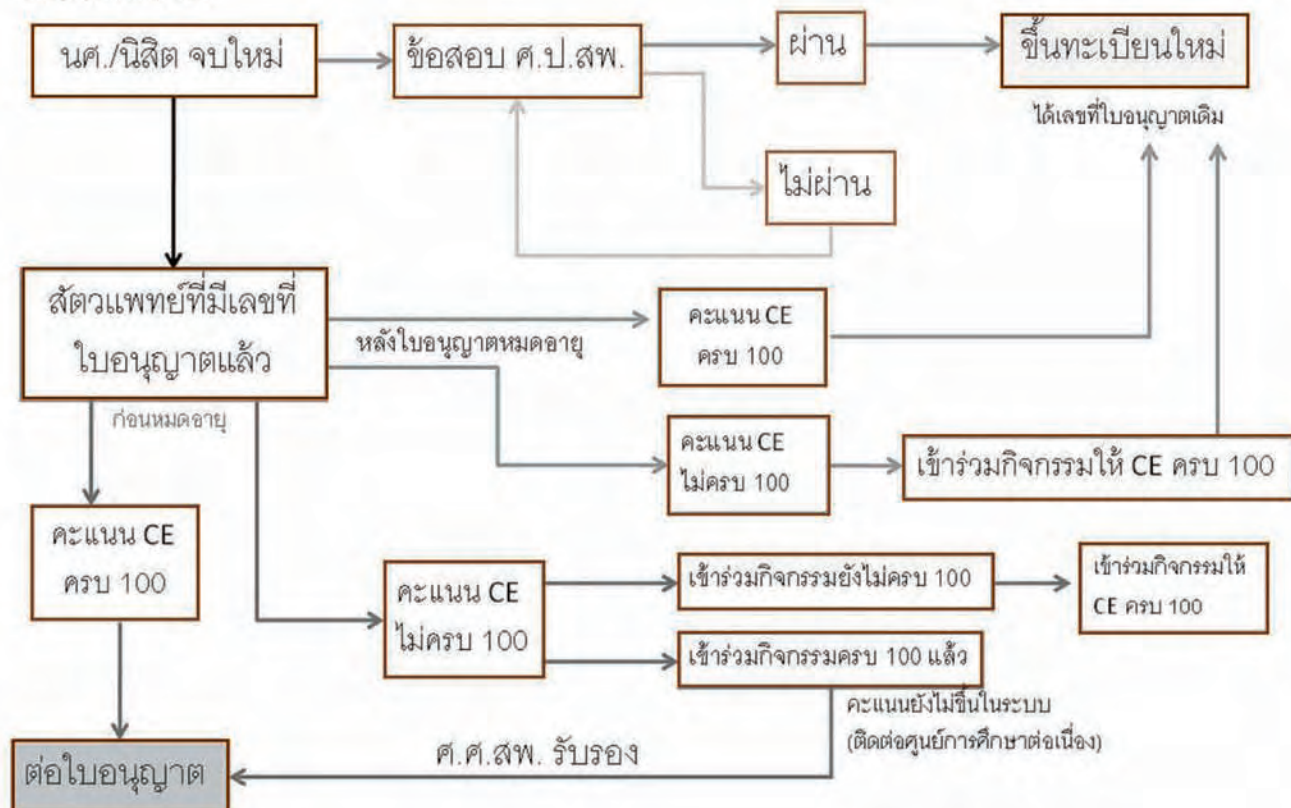
ขั้นตอนการขอหน่วยกิตรายบุคคล

กล่าวโดยสรุป วัตถุประสงค์หลักของการสะสมคะแนน CE เพื่อให้พวกเราพี่น้องชาวสัตวแพทย์ได้มีการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถในการประกอบวิชาชีพสัตวแพทย์อยู่เสมอ และ มีความสำคัญในการต่อใบอนุญาตทุก 5 ปี

โดยต้องมีคะแนน CE 100 หน่วยกิตและหากสมาชิกไม่ยื่นเอกสารขอต่ออายุใบอนุญาตก่อนวันหมดอายุ จะต้องเตรียมเอกสารเป็นการขึ้นทะเบียนใหม่ โดยได้เลขที่ใบอนุญาตเดิม ตามรูปด้านล่างค่ะ

สถาบันที่ สท. สภารับรอง

สรุปข้อมูลจากการเสวนา เรื่อง ขยายยาสัตว์ ขยายอาหารสัตว์ อย่างไรไม่ให้ถูกจับ ครั้งที่ ๒-๕

สืบเนื่องจากการจัดเสวนาเรื่อง “สารพันปัญหาขยายยาสัตว์ อาหารสัตว์ ผลิตภัณฑ์สัตว์และอุปกรณ์สำหรับสัตว์อย่างไรไม่ให้ถูกกฎหมาย” ครั้งที่ ๑ โดยความร่วมมือของกรมปศุสัตว์ สัตวแพทยสภา และภาคเอกชนหลายหน่วยงานที่จัดขึ้นในส่วนกลางที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งประสบผลสำเร็จในการจัดงานด้วยดี

คณะทำงานจึงได้เล็งเห็นความสำคัญในการต่อยอดการดำเนินงานไปยังส่วนภูมิภาค จึงได้ร่วมกันจัดเสวนาภายใต้หัวข้อ “ขยายยาสัตว์ อาหารสัตว์อย่างไรไม่ให้ถูกจับ” ครั้งที่ ๒-๕ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ในพื้นที่สำนักงานปศุสัตว์เขต ๗ เขต ๑ เขต ๒ และเขต ๕ ตามลำดับ โดยความร่วมมือกันของ ๕ หน่วยงาน ได้แก่ กรมปศุสัตว์ สัตวแพทยสภา สมาคมสัตวแพทย์สัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สมาคมธุรกิจเวชภัณฑ์สัตว์ และสมาคมอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สัตว์เลี้ยงไทย

การเสวนาในส่วนภูมิภาคได้รวบรวมข้อมูลจากการปฏิบัติงานของหน่วยเฉพาะกิจ กรมปศุสัตว์ซึ่งพบการกระทำผิดพระราชบัญญัติยา พ.ศ. ๒๕๑๐ และพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยการเสวนานี้จัดขึ้นเพื่อให้ผู้ประกอบการได้มีโอกาสรับฟังข้อมูลที่ถูกต้องการจากหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายและร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อผู้ประกอบการเพื่อเป็นประโยชน์ในการดำเนินการต่อไป

วิทยากรร่วมเสวนา ประกอบด้วย

๑. ผู้แทนกองควบคุมอาหารและยาสัตว์ กรมปศุสัตว์
๒. ผู้แทนกองสารวัตรและกักกัน กรมปศุสัตว์
๓. ผู้แทนสัตวแพทยสภา
๔. ผู้แทนสาธารณสุขจังหวัด (จังหวัดนครปฐม ปทุมธานี ชลบุรี และเชียงใหม่)
๕. ผู้แทนสมาคมธุรกิจเวชภัณฑ์สัตว์

การประกอบการขยายยาสัตว์

- การขออนุญาตขยายยาสัตว์ ในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร สามารถขอได้ที่ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ส่วนในต่างจังหวัดขอได้ที่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

- การขยายยาสัตว์ครอบคลุมทั้งยาแผนปัจจุบันและยาแผนโบราณ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการขยายยาสัตว์ประเภทขยายยาแผนปัจจุบันเฉพาะยาบรรจุเสร็จสำหรับสัตว์ (ข.ย.๓) โดยสถานที่ขยายยาสัตว์ต้องกำกับด้วยเลขที่ประจำบ้าน และมีมาตรฐานตาม “หลักวิธีปฏิบัติที่ดีทางเภสัชกรรมชุมชน หรือ Good Pharmacy Practice (GPP)”

- การขยายยาที่ไม่ต้องมีใบอนุญาตขยายฯ ได้แก่

(๑) การขยายยาสมุนไพรที่ไม่ใช่ยาอันตรายและยาควบคุมพิเศษ (ยาสมุนไพร หมายถึง ยาที่ได้จากพืช-ชาติ สัตว์หรือแร่ ซึ่งมีได้ผสม ประ หรือแปรสภาพ)

(๒) การขยายยาสามัญประจำบ้าน

(๓) การขยายยาซึ่งผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรม หรือผู้ประกอบการโรคศิลปะ ขยายเฉพาะสำหรับคนไข้ของตน หรือสัตว์ซึ่งตนบำบัดรักษาหรือป้องกันโรค

(๔) การขยายยาซึ่งขยายโดยกระทรวง ทบวง กรม ในหน้าที่ป้องกันหรือบำบัดโรค สภาเภสัชกรรม และองค์การเภสัชกรรม

- การสืบค้นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับยาที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต สามารถสืบค้นได้ที่ <http://www.app1.fda.moph.go.th/consumer/confame.asp> โดยสามารถสืบค้นได้จาก ชื่อทางการค้า ชื่อสารสำคัญ ทะเบียนยาชื่อผู้รับอนุญาต ชื่อผู้ผลิตต่างประเทศ และชื่อผู้แทนจำหน่าย

- เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ปฏิบัติงานควบคุมกับกระทรวงสาธารณสุข ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ. ๒๕๑๐ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการยึดและอายัดของกลาง ส่วนอำนาจหน้าที่ในการจับกุมผู้กระทำความผิดเป็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

- กระทรวงสาธารณสุขกำหนดเลขทะเบียนยาสัตว์ เพื่อแบ่งประเภทยาสัตว์ แสดงเป็น เลขทะเบียนและตัวอักษรภาษาอังกฤษ (ทับ) เลขท้ายปี พ.ศ. ที่ได้รับการขึ้นทะเบียน เช่น ๒F ๓๖/๔๕

ก) เลขนำหน้าตัวอักษรภาษาอังกฤษ หมายถึง ส่วนผสมหลักในยา

๑ ยาเดี่ยว

๒ ยาผสม

ข) ตัวอักษรภาษาอังกฤษ หมายถึง ชนิดของยาสัตว์

D หมายถึง ยาแผนปัจจุบันสำหรับสัตว์

ผลิตภายในประเทศ

E หมายถึง ยาแผนปัจจุบันสำหรับสัตว์ แบ่งบรรจุ

F หมายถึง ยาแผนปัจจุบันสำหรับสัตว์ นำหรือสั่งเข้ามาในราชอาณาจักร

L หมายถึง ยาแผนโบราณสำหรับสัตว์

ผลิตภายในประเทศ

M หมายถึง ยาแผนโบราณสำหรับสัตว์ แบ่งบรรจุ

N หมายถึง ยาแผนโบราณสำหรับสัตว์ นำหรือสั่งเข้ามาในราชอาณาจักร

ค) เลขสองหลักหน้าเครื่องหมายทับ หมายถึง ลำดับที่ได้รับการขึ้นทะเบียน

ง) เลขสองหลักท้าย หมายถึง เลขท้ายปี พ.ศ.

ที่ได้รับการขึ้นทะเบียน

- กรณีการผลิตยาสัตว์ เฉพาะเภสัชกรชั้นหนึ่งเท่านั้นที่สามารถผลิตยาสัตว์ได้ โดยจะต้องระบุบนฉลากว่าเป็นยาเฉพาะสำหรับสัตว์ด้วย หากไม่มีการระบุจะถือว่าเป็นยาสำหรับมนุษย์ ส่วนในการขาย จะอนุญาตให้ทั้งเภสัชกรและสัตวแพทย์เป็นผู้ได้รับอนุญาตขยายยา

- การนำเข้าจากต่างประเทศที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับยาในประเทศไทย ดัดตัวเข้ามาใช้ในประเทศ สามารถทำได้ ในกรณีที่ใช้กับสัตว์เลี้ยงของตนสำหรับใช้ไม่เกิน ๓๐ วัน หากต้องการจำหน่ายในเชิงพาณิชย์จะต้องมีการขอนำเข้าหรือส่งยาเข้าราชอาณาจักรและขอขึ้นทะเบียนกับ อย. ก่อน

- การแยกแยะยาจริงและยาปลอมจากฉลากยาอย่างคร่าวๆ พิจารณาได้จากรายละเอียดบนฉลากว่า ระบุชื่อยา ส่วนประกอบ สรรพคุณ ขนาดการใช้ วิธีใช้ ข้อควรใช้ เลขทะเบียน วันผลิต วันหมดอายุ และชื่อผู้ผลิต ครบถ้วนหรือไม่ หากข้อมูลบางส่วนขาดหายไป ให้สงสัยว่าเป็นยาปลอมหรือยาที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับยา

- การโฆษณาขายยา ต้องได้รับอนุมัติจาก อย. และปฏิบัติตามเงื่อนไขตามที่ อย. กำหนด

- การออกจำหน่ายยาสัตว์ในงานแสดงสินค้าต่างๆ และการขายยาผ่านระบบออนไลน์ เป็นขายยาสัตว์นอกสถานที่ซึ่งกำหนดไว้ในใบอนุญาต จึงไม่สามารถกระทำได้

- กรณีการขายยาผ่านระบบออนไลน์ ทางกรมปศุสัตว์ และ อย. ได้ขอความอนุเคราะห์สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อดำเนินการร่วมกันต่อไป

- ในกรณีที่จำเป็นต้องนำเข้าหรือส่งยาจากต่างประเทศผ่านช่องทางออนไลน์ สามารถทำได้โดยหน่วยงานของรัฐ ได้แก่ องค์การเภสัชกรรม สภาเกษตรกรไทย หรือกิจการของกระทรวง ทบวง กรม เป็นผู้นำหรือส่งยา ซึ่งมีขั้นตอนการนำเข้าหรือส่งยาและชี้แจงวัตถุประสงค์ในการนำมาใช้

- การแบ่งบรรจุยาสัตว์ ถือเป็นการผลิตยาอย่างหนึ่ง จึงต้องขออนุญาตเป็นผู้ผลิต

- การคิดค้นสูตรยาสัตว์ขึ้นมาด้วยตนเองเพื่อการค้า ต้องขอขึ้นทะเบียนตำรับยาสำหรับสัตว์

- ในสถานพยาบาลสัตว์ กรณีที่สัตวแพทย์จ่ายยาสำหรับสัตว์ซึ่งตนบำบัดรักษาหรือป้องกันโรค ไม่ต้องขออนุญาตขายยา แต่ต้องบันทึกเวชระเบียนไว้ทุกกรณี ส่วนการขายยาให้แก่เจ้าของสัตว์โดยไม่มีบันทึกเวชระเบียน จะต้องแยกเป็นร้านขายยาอย่างชัดเจน และต้องขออนุญาตขายยาแผนปัจจุบัน เฉพาะยาบรรจุเสร็จสำหรับสัตว์ โดยไม่มีการแบ่งบรรจุเอง

- การปรุงและส่งจ่ายยา สามารถทำได้ในสถานพยาบาลสัตว์ ไม่ว่าจะเป็นยาสำหรับสัตว์ หรือยาสำหรับมนุษย์ที่นำมาใช้ในสัตว์ โดยสัตวแพทย์ที่ปรุงและส่งจ่ายยานั้นต้องเป็นคนรับผิดชอบยาที่ตนปรุงและส่งจ่าย และต้องแสดงฉลากให้ถูกต้อง

- สถานพยาบาลสัตว์ต้องไม่เก็บยาสัตว์ไว้ในบริเวณที่บุคคลอื่นสามารถเข้าถึงได้ง่าย เช่น ไม่นำยาสัตว์มาวางแสดงในพื้นที่ต้อนรับลูกค้า แต่ให้เก็บยาไว้ในห้องยาเท่านั้น หรือ วางไว้บนชั้นวางด้านหลังเคาน์เตอร์และให้ทำม่านทึบแสงปิดไว้ในช่วงเวลาที่ไม่มีสัตวแพทย์ประจำการ

- กรณีที่ได้รับอนุญาตขายยาแผนปัจจุบันเฉพาะยาบรรจุเสร็จสำหรับสัตว์

ไม่สามารถขายยาที่กฎหมายกำหนดให้เป็นยาควบคุมพิเศษ เช่น ยากลุ่มสเตียรอยด์ ได้ เนื่องจากยานั้นมีความเป็นพิษสูง และต้องให้อยู่ในความควบคุมส่งจ่ายผ่านสถานพยาบาลสัตว์ที่ได้รับอนุญาตแล้วเท่านั้น

- กรณีวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทและยาเสพติด เฉพาะสถานพยาบาลสัตว์ที่ได้รับอนุญาตเท่านั้นที่สามารถขอใบอนุญาตให้มีไว้ในครอบครองหรือใช้ประโยชน์ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์เพื่อใช้ในสถานพยาบาล โดยต้องมีการทำบัญชีและรายงานการใช้วัตถุออกฤทธิ์เหล่านั้นด้วย

- สัตวแพทย์ที่ปฏิบัติงานในสถานพยาบาลสัตว์ สามารถเป็นปฏิบัติงานในร้านขายยาแห่งอื่นได้ ต่อเมื่อช่วงเวลาทำงานในแต่ละหน้าที่ไม่ทับซ้อนกัน และร้านขายยานั้นอยู่ในพื้นที่เดียวกับเลขที่ประจำบ้านที่พำนักอยู่

- กรณีร้านขายยาที่สัตวแพทย์หรือเภสัชกรประจำร้าน ได้กระทำความผิดทางกฎหมาย ทางสาธารณสุขจังหวัด จะนำคดีความนั้นมาใช้ในการพิจารณาขอต่อใบอนุญาตขายฯ ซึ่งในกรณีที่ร้ายแรงอาจทำให้ถูกพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตขายฯ ได้ แล้วแต่กรณี

- ร้านขายยาทุกแห่งและทุกสาขา ต้องขออนุญาตขายฯ รวมถึง ศูนย์รับน้ำหนักดิบ และ สหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรตามกฎหมาย

- ใบอนุญาตขายยาฯ มีค่าธรรมเนียมในการขอ ๑,๐๐๐ บาท หมดอายุวันที่ ๓๑ ธันวาคม ของทุกปี ซึ่งการต่อใบอนุญาตสามารถยื่นขอต่อได้ก่อนใบอนุญาตหมดอายุ ๙๐ วัน

- ผลิตภัณฑ์สุขภาพประเภทนาโน จัดอยู่ในหมวดเครื่องสำอาง ดังนั้น หากบนฉลากระบุว่ามีผลในการบำบัด บรรเทา รักษา หรือป้องกันโรค ถือว่ามีการกระทำความผิดเกี่ยวกับฉลาก และผู้ที่ขายผลิตภัณฑ์นั้นมีความผิดฐานขายยาที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับยา

- แชมพูสำหรับสัตว์ แบ่งได้ ๓ ประเภท

(๑) แชมพูที่หวังผลในการชำระล้างเท่านั้น ไม่มีสรรพคุณทางยา ไม่ต้องขึ้นทะเบียนตำรับยา แต่ต้องขึ้นทะเบียนจดแจ้ง

(๒) แชมพูที่หวังผลในการบำบัด บรรเทา รักษา หรือป้องกันโรค ซึ่งถือเป็นสรรพคุณทางยา ต้องขึ้นทะเบียนตำรับยาและ ผู้ขายจึงต้องมีใบอนุญาตขายยาด้วย

(๓) แชมพูที่มีส่วนผสมของสารเคมีกำจัดเห็บหมัด ฉลากจะระบุเลขทะเบียนด้วยอักษรย่อ วอส. (วัตถุอันตรายที่ใช้ในทางสาธารณสุข) ต้องขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายตามพระราชบัญญัติ วัตถุอันตราย พ.ศ.๒๕๓๕ ซึ่งผู้ขายไม่ต้องมี ใบอนุญาตขายยาก็สามารถขายได้

- ผลิตภัณฑ์ที่จัดอยู่ในหมวด วอส. ขอขึ้นทะเบียนเพื่อใช้สำหรับปศุสัตว์และสัตว์เศรษฐกิจได้ที่กรมปศุสัตว์ และขอขึ้นทะเบียนเพื่อใช้สำหรับสัตว์เลี้ยงได้ที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

- ผลิตภัณฑ์หยุดหลังกำจัดเห็บหมัดแต่ละยี่ห้อ มีสารสำคัญที่ต่างกัน จึงมีผลให้กลไกการออกฤทธิ์ต่างกัน ผลิตภัณฑ์ที่มีสรรพคุณทางยา และถูกดูดซึมเข้ากระแสเลือดได้ ผู้ขายต้องเป็นผู้ได้รับอนุญาตขายยา ส่วนผลิตภัณฑ์ที่เป็นวัตถุอันตราย ไม่มีสรรพคุณทางยา เช่น Fipronil ผู้ขายไม่ต้องมีใบอนุญาตขายยา

การประกอบการขายอาหารสัตว์

- การขออนุญาตอาหารยาสัตว์ ในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร สามารถขอได้ที่กองควบคุมอาหารและยาสัตว์ กรมปศุสัตว์ส่วนในต่างจังหวัดขอได้ที่สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด

- เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ปฏิบัติงานในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ.๒๕๕๘ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการยึดและอายัดของกลาง

- การขายอาหารสำหรับสัตว์ ๑๗ ชนิด (สุนัข แมว กระต่าย สุนัข โค กระบือ ไก่ นกกระทา เป็ด ตะพาบน้ำ กบ กุ้งน้ำจืด กุ้งทะเล ปลาดุก ปลาน้ำจืดกินพืช ปลาน้ำจืดกินเนื้อ และปลาทะเลกินเนื้อ) ต้องขายอาหารสัตว์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนและต้องขออนุญาตขายอาหารสัตว์ ส่วนการขายอาหารสัตว์ที่นอกเหนือจาก ๑๗ ชนิด ไม่จำเป็นต้องขออนุญาตขาย แต่ต้องทำฉลากที่ครบถ้วน เพื่อไม่ให้ละเมิดพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๒๒

- อาหารสัตว์ที่ต้องขึ้นทะเบียน ๕ ประเภท ได้แก่

(๑) วัตถุดิบ

(๒) วัตถุดิบผสมแล้ว แบ่งเป็น หัวอาหาร อาหารสัตว์ผสมสำเร็จรูป และสารผสมล่วงหน้า (พรีมิกซ์)

(๓) ผลิตภัณฑ์นมสำหรับสัตว์ โดยต้องมีส่วนผสมของนมไม่น้อยกว่า ๕๐ เปอร์เซ็นต์

(๔) อาหารเสริมสำหรับสัตว์ โดยสารอาหารที่เสริมในอาหารได้ ได้แก่ โปรตีน แร่ธาตุ วิตามิน และไขมัน

(๕) อาหารสัตว์ผสมยา

- อาหารที่มีโปรตีนมากกว่าร้อยละ ๒๐ ต้องขึ้นทะเบียนอาหารสัตว์ประเภทอาหารเสริมโปรตีน ส่วนอาหารที่มีโปรตีนน้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ไม่ต้องขึ้นทะเบียน แต่ต้องแสดงฉลากให้เห็นชัดเจน หรือแจ้งกรมปศุสัตว์ เพื่อให้ออกหนังสือยืนยันในกรณีเฝ้าระวังการขึ้นทะเบียน

- ยาปฏิชีวนะที่จะนำมาผสมอาหารในทางปศุสัตว์ เพื่อผลิตอาหารสัตว์ผสมยาเอง หรือนำหรือส่งเข้ายาปฏิชีวนะเพื่อการค้า ต้องนำตัวอย่างยานั้นมาตรวจสอบและขออนุญาตกับกรมปศุสัตว์ก่อนการผลิต

- กรมปศุสัตว์กำหนดเลขทะเบียนอาหารสัตว์เพื่อแบ่งประเภทอาหารสัตว์ ดังนี้

(๑) อาหารสัตว์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียน ในช่วงปี

พ.ศ.๒๕๒๕-๒๕๓๒ แสดงเป็น เลขลำดับที่ได้รับการขึ้นทะเบียน (ทับ) ปี พ.ศ. ที่ได้รับการขึ้นทะเบียน เช่น ๑๙/๒๕๒๘

(๒) อาหารสัตว์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียน ตั้งแต่ปี

พ.ศ.๒๕๓๓ เป็นต้นไป แสดงเป็น เลขทะเบียนสับหลัก เช่น ๐๒ ๐๗ ๕๔ ๐๒๑๔

ก) เลขสองหลักแรก หมายถึง ประเภทอาหารสัตว์

๐๑ ผลิตภายในประเทศ

๐๒ นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักร

ข) เลขสองหลักชุดที่สอง หมายถึง ชนิดอาหารสัตว์

๐๑ วัตถุดิบอาหารสัตว์

๐๕ ผลิตภัณฑ์นม

๐๒ อาหารสัตว์ผสมสำเร็จรูป

๐๖ อาหารเสริม

๐๓ หัวอาหาร

๐๗ อาหารสำเร็จรูปสำหรับสัตว์

๐๔ สารผสมล่วงหน้า

๐๘ อาหารเสริมสำหรับสัตว์

ค) เลขสองหลักชุดที่สาม หมายถึง เลขท้ายปี พ.ศ. ที่ได้รับการขึ้นทะเบียน

ง) เลขสี่หลักท้าย หมายถึง ลำดับที่ได้รับการขึ้นทะเบียน

- การผลิตอาหารสัตว์สำหรับใช้ในฟาร์มของตนหรือใช้ในสหกรณ์ หรือกลุ่มเกษตรกรตามกฎหมาย ไม่จำเป็นต้องขออนุญาตเป็นผู้ผลิตอาหารสัตว์ และอาหารนั้นก็ไม่ต้องขอขึ้นทะเบียนอาหารสัตว์ แต่ต้องไม่มีการผสมสารต้องห้ามลงในอาหารสัตว์ และไม่สามารถจัดจำหน่ายแก่บุคคลอื่นได้

- สถานพยาบาลสัตว์ที่มีอาหารประกอบการรักษาโรคสัตว์เพื่อจำหน่าย ต้องขออนุญาตขายอาหารสัตว์

- การแบ่งบรรจุอาหารสัตว์เพื่อจำหน่าย ถือเป็น การผลิตอาหารสัตว์อย่างหนึ่ง จึงต้องขออนุญาตเป็นผู้ผลิตอาหารสัตว์ เพื่อให้มีการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ และไม่ให้มีการปลอมปนของอาหารเสื่อมคุณภาพหรืออาหารที่หมดอายุ

- การออกร้านขายอาหารสัตว์ในงานแสดงสินค้าต่างๆ และการขายอาหารสัตว์ผ่านระบบออนไลน์ เป็นขายอาหารสัตว์นอกสถานที่ซึ่งกำหนดไว้ในใบอนุญาต จึงไม่สามารถกระทำได้

- ใบอนุญาตอาหารสัตว์มีค่าธรรมเนียมในการขออนุญาต ขายปลีก ๑๐๐ บาท การขออนุญาตขายส่งและขายปลีก ๓๐๐ บาท หดอายุวันที่ ๓๑ ธันวาคม ของทุกปี ซึ่งการต่อใบอนุญาตฯ สามารถยื่นขอต่อได้ก่อนใบอนุญาตหมดอายุ ๖๐ วัน

- การดำเนินการกับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติฯ พ.ศ.๒๕๑๐ และพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ.๒๕๕๘ ดังนี้

(๑) บุคคลทั่วไป ถูกดำเนินคดีอาญา

(๒) ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์หรือผู้ประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม ถูกดำเนินคดีอาญาร่วมกับถูกพิจารณาทางจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ

แนะนำ

คณะกรรมการด้านการต่างประเทศ สัตวแพทยสภา

คำสั่งสัตวแพทยสภา

ที่ ๓๒ / ๒๕๕๘

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการด้านการต่างประเทศ

อาศัยความตามมาตรา ๒๔(ณ) แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ.๒๕๔๕ และจากการประชุมคณะกรรมการสัตวแพทยสภา ครั้งที่ ๗ / ๒๕๕๘ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๘ เห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการด้านการต่างประเทศ โดยทำหน้าที่ในการดำเนินนโยบายด้านการต่างประเทศ ให้ความร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ ด้านวิชาชีพสัตวแพทย์ ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการฯ ดังรายนามต่อไปนี้

๑. รศ.นายสัตวแพทย์ ดร.ชัยณรงค์ โลหิต	ที่ปรึกษา
๒. รศ.สัตวแพทย์หญิง ดร.อัจฉริยา ไสละสุต	ประธานคณะกรรมการ
๓. อธิบดีกรมปศุสัตว์ หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๔. ประธานภาคีคณะสัตวแพทยศาสตร์ หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๕. นายกสัตวแพทยสมาคมแห่งประเทศไทยหรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๖. นายกสมาคมสัตวแพทย์ผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๗. นายกสมาคมธุรกิจเวชภัณฑ์สำหรับสัตว์ หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๘. นายกสมาคมสัตวแพทย์ควบคุมฟาร์มสุกรไทยหรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๙. นายกสมาคมสัตวแพทย์ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีกไทยหรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑๐. นายสัตวแพทย์วัชรพล โชติยะปุตตะ	อนุกรรมการ
๑๑. นายสัตวแพทย์ธานีรินทร์ ชีวะผลาบุญ	อนุกรรมการ
๑๒. ผศ.นายสัตวแพทย์ ดร.ประวิทย์ บุตรอุดม	อนุกรรมการและเลขานุการ

ให้มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. ดำเนินกิจกรรมด้านการต่างประเทศและให้ความร่วมมือกับสภาวิชาชีพต่างๆ และองค์กรระหว่างประเทศด้านการสัตวแพทย์
๒. ศึกษา เติบโตความพร้อม และดำเนินการในการจัดทำข้อตกลงความเข้าใจของวิชาชีพการสัตวแพทย์ในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
๓. ศึกษา เติบโตความพร้อมและแนวทางในการนำประเทศไทยเป็น Veterinary Medical Hub ในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
๔. รายงานความเห็นเสนอคณะกรรมการสัตวแพทยสภา
๕. ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการสัตวแพทยสภามอบหมาย

ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๘

(รศ.นายสัตวแพทย์ ดร.สุวิชัย โรจนเสถียร)
นายกสัตวแพทยสภา

สัตวแพทยสภาได้ให้ความสำคัญในการดำเนินการทางด้านการต่างประเทศมาโดยตลอดเพื่อยกระดับของวิชาชีพการสัตวแพทย์ในประเทศไทย โดยในกรรมการสัตวแพทยสภาชุดที่ผ่านมา ได้แต่งตั้งให้มีคณะกรรมการการศึกษาและเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asean Economic Community หรือ AEC) และการเป็นศูนย์กลางของสัตวแพทย์ของอาเซียน (Veterinary Medical Hub of Asean) ซึ่งคณะกรรมการได้เน้นการศึกษาและเตรียมความพร้อมของวิชาชีพการสัตวแพทย์ในประเทศไทยในการที่จะเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จากการประชุมคณะกรรมการสัตวแพทยสภา ครั้งที่ ๗ / ๒๕๕๘ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๘ คณะกรรมการสัตวแพทยสภาได้เห็นชอบยกเลิกคณะกรรมการการศึกษาและเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการด้านการต่างประเทศ โดยทำหน้าที่ในการดำเนินนโยบายด้านการต่างประเทศ ให้ความร่วมมือกับองค์กรต่างๆ ด้านวิชาชีพสัตวแพทย์

รศ.สพ.ญ.ดร.อัจฉริยา ไสละสุต
ประธานคณะกรรมการด้านการต่างประเทศ สัตวแพทยสภา

คณะกรรมการด้านการต่างประเทศได้มี แผนการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ ในช่วง ๓ ปี (๒๕๕๘-๒๕๖๑) ดังต่อไปนี้

- ๑ ดำเนินการและให้ความร่วมมือกับประเทศสมาชิกอาเซียนในการจัดทำข้อตกลงความเข้าใจของวิชาชีพการสัตวแพทย์ (Mutual Recognition Arrangement หรือ MRA) ในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- ๒ ให้ความร่วมมือในการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษาของ ASEAN University Network (AUN)
- ๓ ประสานงานกับ OIE ด้านมาตรฐานประสิทธิภาพของสัตวแพทย์และสถานประกอบการ (Performance Veterinary Service และ Hospital Accreditation) รวมทั้งการสร้างเครือข่าย (Network) ของประเทศไทยในด้านสัตว์เลี้ยงและสัตว์เศรษฐกิจ เพื่อเตรียมการเป็นศูนย์กลางทางด้านสัตวแพทย์ของประเทศอาเซียนทั้งทางด้านสัตว์เลี้ยงและสัตว์เศรษฐกิจ
- ๔ การสร้างเครือข่าย (Network) ของสัตวแพทยสภาให้มีความชัดเจนและเข้มแข็ง มีระบบการทำงานที่มีมาตรฐาน เช่น ให้ความร่วมมือกับสภาวิชาชีพต่างๆ และองค์กรระหว่างประเทศด้านการสัตวแพทย์ และการทำ Twinning Program กับสัตวแพทยสภาในประเทศอื่นๆ
- ๕ การศึกษาและเตรียมการเป็น Veterinary Medical Hub of ASEAN

หากสมาชิกสัตวแพทยสภามีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่อาจจะเป็นประโยชน์ต่อคณะกรรมการด้านการต่างประเทศและสัตวแพทยสภาของเรา สามารถติดต่อมาได้ที่คณะกรรมการด้านการต่างประเทศได้โดยตรงที่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายสัตวแพทย์ ดร.ประวิทย์ บุตรอุดม อนุกรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการด้านการต่างประเทศ สัตวแพทยสภา หมายเลขโทรศัพท์ 0817398090
อีเมล navichaya@kku.ac.th

คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จัดการประชุมการจัดทำกรอบแนวทางความเข้าใจของวิชาชีพสัตวแพทย์เป็นครั้งแรกในอาเซียน
[The Initiative project on the Guideline of the Understanding Framework on the Veterinary Profession in ASEAN
(GUFVA 2014)]

จากการที่คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ประสบความสำเร็จในการจัดการประชุมเพื่อพัฒนาเครือข่ายการศึกษาสัตวแพทยศาสตร์ในอาเซียนเมื่อวันที่ 13-15 มีนาคม 2556 ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพนานาชาติของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในโครงการ VET-CU TOWARD ASEAN 2015 การก้าวสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 นอกเหนือจากยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาแล้ว การเคลื่อนย้ายบุคลากรด้านวิชาชีพและความชำนาญเฉพาะด้าน ได้มีความร่วมมือและข้อตกลงร่วมกันภายใต้ ASEAN Framework Agreement on Services (AFAS) ในระหว่างบุคลากรสาขาวิชาชีพต่างๆในประเทศสมาชิก เพื่อพัฒนาศักยภาพและประสิทธิภาพในการแข่งขันในประชาคมอาเซียนและอำนวยความสะดวกแก่สมาชิก ซึ่งจำเป็นต้องมีความเข้าใจและเอื้อประโยชน์ร่วมกันภายใต้ General Agreement on Trade in Services (GATS) ทำให้เกิดเสรีด้านการค้าและบริการในภูมิภาคขึ้น ปัจจุบันได้มีข้อตกลงความเข้าใจร่วมกัน 7 วิชาชีพได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล วิศวกร สถาปนิก นักการบัญชี และนักสำรวจ ด้านวิชาชีพสัตวแพทย์ ซึ่งมีบทบาทสำคัญ ด้านอาหารปลอดภัย ความมั่นคงของอาหารและคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในภูมิภาค คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นสถาบันหลักในการผลิตบัณฑิตสัตวแพทย์ของประเทศไทย จึงเห็นสมควรในการจัดทำโครงการจัดทำกรอบแนวทางความเข้าใจของวิชาชีพสัตวแพทย์ในอาเซียน (GUFVA 2014) ขึ้นเป็นครั้งแรกในภูมิภาค ในระหว่างวันที่ 25-27 มิถุนายน 2557 เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำข้อตกลงของวิชาชีพในอาเซียน

รศ.สพ.ญ.ดร. อัจฉริยา ไสละสุต ภาควิชาพยาธิวิทยา คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเลขาธิการองค์การสมาพันธ์สมาคมสัตวแพทย์แห่งเอเชีย (FAVA) ประธานจัดงานประชุม โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นเวทีในการระดมความคิดเห็นหรือร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น องค์กรวิชาชีพสัตวแพทย์และคณะสัตวแพทยศาสตร์ในอาเซียน ทำให้เกิดความเข้าใจร่วมกันของวิชาชีพสัตวแพทย์ในอาเซียน

เพื่อเป็นแนวทางการทำงานร่วมกัน และจัดทำกรอบแนวทางการทำงานเพื่อนำเสนออาเซียนในการจัดทำ MRA (mutual recognition arrangement) สำหรับวิชาชีพสัตวแพทย์ ผู้ร่วมสัมมนาได้รับเกียรติจากผู้แทนของสภาและสมาคมวิชาชีพสัตวแพทย์จากประเทศสมาชิกอาเซียน ผู้แทนจาก Professional Regulations Commission (PRC) ผู้แทนจาก Agricultural Industries and Natural Resources Division Finance, Industry and Infrastructure Directorate AEC, Department of ASEAN Secretariat และผู้แทนจากทันตแพทยสภา ผศ.ทพ.สุจิต พูลทอง คณบดีคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมเป็นวิทยากรในประสบการณ์ของการจัดทำ MR ของวิชาชีพทันตแพทย์ในอาเซียนด้วยการประชุมครั้งนี้โดยความร่วมมือสัตวแพทยสภาแห่งประเทศไทย กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ องค์การโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (World Organization of Animal Health, OIE) และสมาพันธ์สมาคมสัตวแพทย์แห่งเอเชีย (Federation of Asian Veterinary Associations, FAVA)

ข้อสรุปจากการประชุมครั้งนี้ทุกประเทศสมาชิกให้ความสนใจในการจัดทำกรอบความร่วมมือ และจะนำข้อมูลจากการประชุมนำไปหารือกับหน่วยงานภาครัฐของแต่ละประเทศ และนำเสนอในการประชุมวิชาการนานาชาติ จัดโดย สมาพันธ์สมาคมสัตวแพทย์แห่งเอเชีย (Federation of Asian Veterinary Associations, FAVA) หรือ FAVA Congress 2014 ระหว่างวันที่ 28-30 พฤศจิกายน 2557 ที่ประเทศสิงคโปร์ เพื่อจัดทำประชาพิจารณ์และรวบรวมข้อคิดเห็นในการจัดทำบทความวิจัยตีพิมพ์เผยแพร่เพื่ออ้างอิงในอาเซียนซึ่งประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง การประชุมครั้งนี้ได้รับการสนับสนุนจากโครงการนวัตกรรมความร่วมมือทางวิชาการไทย-อาเซียนแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (Innovative Thai-ASEAN Academic Co-operation at Chulalongkorn University: ITAAC@CU) ศูนย์อาเซียนศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความรับผิดชอบของวิชาชีพสัตวแพทย์ต่อสวัสดิภาพสัตว์

รศ.น.สพ.ปานเทพ รัตนากร

คลินิก โรงพยาบาลสัตว์ หรือสถานพยาบาลสัตว์ ตลอดจนการรักษายาบาลสัตว์ของท่าน ได้ก่อให้เกิดสวัสดิภาพแก่สัตว์ที่เข้ามารับบริการหรือไม่อย่างไรนั้น ท่านสามารถประเมินได้แล้วจากการใช้เกณฑ์พิจารณา คือ อิศรภาพ 5 ประการของสัตว์

ซึ่งจะนำมาอธิบายต่อไปในแต่ละหัวข้อดังต่อไปนี้

1. อิสระจากความหิวกระหาย ความหมายคือ สัตว์จะต้องปราศจากความหิวโหยกระหายทั้งอาหารและน้ำ นั่นคือ สัตว์ต้องได้รับน้ำและอาหารที่มีทั้งคุณภาพ และปริมาณที่เหมาะสมกับชนิดอายุและสภาวะของสัตว์นั้น เช่น สัตว์เลี้ยงจำพวกหนูแกสบี้ ซึ่งเป็นสัตว์ฟันแทะ จะต้องได้รับอาหารที่เหมาะสมกับการกัดแทะ คือ เมล็ดธัญพืช อาหารแข็ง อาหารหยาบ หญ้าแห้ง ฟาง เพื่อช่วยในการลับฟันให้สึกสั้นลงไม่ยาวเกินควรและเป็นสัตว์ที่มีความต้องการวิตามินซีสูงมากกว่าสัตว์อื่น จึงต้องให้พืชสีเขียวหรือใช้วิตามินซีผสมน้ำในอัตราที่เพียงพอกับความต้องการ จัดเป็นความพอเพียง ถูกต้องทางคุณภาพต่อชนิดของสัตว์ ฯลฯ หันมาดูประเด็นนี้ในคลินิกของสัตวแพทย์ทั้งหลายบ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่มีการรับฝากสัตว์ป่วยค้างคืน ลองตรวจสอบดูสิว่า

- ☐ หมาป่วยมีน้ำสะอาดไว้ให้กินตลอดเวลาหรือไม่?
- ☐ ภาชนะใส่อาหารให้หมาป่วยได้รับการทำความสะอาดหรือเปลี่ยนใหม่ทุกครั้งที่ให้อาหารหรือเปล่า?
- ☐ สัตว์ป่วยได้รับอาหารที่ถูกต้องตามชนิดของมันหรือไม่ เช่น แมวได้รับอาหารแมว มีให้อาหารหมาสำเร็จรูป? ฯลฯ

ขณะเดียวกันในฐานะสัตวแพทย์ท่านจะต้องสร้างหรือส่งเสริมให้เกิดสวัสดิภาพสัตว์แก่สัตว์เลี้ยง โดยผ่านทางเจ้าของให้เป็นผู้ตระหนักและกระตือรือร้นในการให้อาหาร เช่น ปริมาณและคุณภาพ การให้ที่ไม่เหมาะสมกับสัตว์อันจะก่อให้เกิดโรคจากอาหาร คือ โรคอ้วน ซึ่งพบบ่อยกว่าเจ้าของหมาปรนเปรอหมาอย่างผิดๆ เช่น ให้กินขนมหวานเป็นประจำ ให้กินข้าวมากเกินไป ให้อาหารได้ตลอดเวลาตามใจชอบ จนในที่สุดหมาอ้วนลงเป็นกระดาน ทำให้หมาเดินไม่ไหว ป่วยด้วย โรคข้อ โรคเบาหวาน หมาที่มีอสรภาพจากความหิวกระหายก็จริง แต่ได้รับมากจนเกินควร กลายเป็นความเจ็บป่วยที่ไม่ใช่สวัสดิภาพสัตว์ที่ถูกต้อง ฯลฯ

2. อิสระจากความไม่สบายกาย อะไรคือความไม่สบายกาย? ความไม่สบายกายของสัตว์ก็คือสภาพแวดล้อมที่สัตว์อยู่ทำให้เกิดความเป็นอยู่ไม่ปกติสุข รมกวนต่อประสาทสัมผัสจนไม่เป็นอันกินอันนอน อย่างที่เห็นได้ชัดเจน เช่น ถูกขังในกรงที่มีแสงแดดสาดส่องร้อนจัดทนอยู่ไม่ไหว พื้นกรงที่สกปรกไม่เคยได้รับการทำความสะอาด หมักหมมด้วยสิ่งปฏิกูล ขาดที่หลบนอนจำเป็นต้องนอนบนพื้นที่เย็นและสกปรก หรือพื้นที่ตะปุมตะป่าไม่ราบเรียบ มีรอยแหลมคม ทำให้เกิดบาดแผลเมื่อเหยียบลงไป ฯลฯ

ตัวอย่างประเด็นพิจารณาความไม่สบายกาย ที่รบกวนต่อสัตว์ซึ่งพบได้ในสถานพยาบาล สัตว์ คือ

- ☐ ความสะอาดของสถานที่เลี้ยงสัตว์มีมากน้อยอย่างไร
- ☐ อุณหภูมิที่สูง หรือต่ำเกินไป
- ☐ อันตรายจากพื้นผิวแหลมคม
- ☐ การรบกวนจากเสียงและแสง
- ☐ ความระคายเคืองจากกลิ่นก๊าซที่มาจากการสะสมของสิ่งขับถ่าย
- ☐ ความจำกัดของพื้นที่ ทำให้เกิดความแออัด เมื่อมีปริมาณสัตว์เพิ่มสูงต่อพื้นที่ซึ่งไม่เพิ่มขึ้นตามอย่างเหมาะสม ฯลฯ

ทั้งนี้อาจหมายรวมถึงการปฏิบัติหรือกระทำต่อสัตว์อย่างอื่น ๆ อีกเช่น

- การใช้โซ่ข่วงรัดในการจูงหรือฝึกหมา
- การผูกมัดสัตว์ไว้ตากแดดตากฝนตลอดเวลา
- การสวมใส่เสื้อผ้าที่สร้างความระคายเคือง อึดอัด และหงุดหงิดแก่สัตว์
- การเคลื่อนย้ายสัตว์โดยใส่ในกรงที่เล็ก คับแคบเกินไป เช่น กรงเดี่ยวจนยืนไม่สุดขา
- การใช้อุปกรณ์ที่ไม่เหมาะสมกับตัวสัตว์ เช่น ใส่ห่วงขานกที่ขนาดเล็กเกินไป ทำให้ตีนิ้วบวมและเนื้อตายตามมา
- การจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับธรรมชาติของสัตว์ เช่น นำเตาอบไปเลี้ยงในบ่อน้ำ หรือเลี้ยงเตาน้ำในบ่อโดยไม่มีที่ขึ้นบกเลย ฯลฯ
- การปรับอุณหภูมิให้เหมาะสมกับสัตว์ในวัยภาวะและชนิดต่างๆ ความไม่สบายกายของสัตว์ จะนำมาซึ่งความเครียด ความเจ็บป่วยและโรคภัยแทรกซ้อนอื่นๆ ได้อีกด้วย เช่น กระด้างที่เลี้ยงในกรงซึ่งพื้นเป็นตะแกรงลวดทำให้เกิดการกดทับบริเวณฝ่าตีน ข้อและขา จนเกิดเป็นฝีเรื้อรังตามมา ฯลฯ

การเลี้ยงสัตว์อย่างมีสวัสดิภาพจึงต้องมีอิสระจากความไม่สบายกายต่างๆ ดังตัวอย่างข้างต้น

3. อิสระจากความเจ็บป่วยและโรคภัย อโรคยา ปรมาลาภา ความไม่โรคเป็นลาภอันประเสริฐ ในคนฉันใด ในสัตว์ก็ฉันนั้น การมีสุขภาพร่างกายปลอดจากโรคภัย เบียดเบียน ไม่ว่าจะโรคใดๆย่อมเป็นที่ต้องการของคนและ สัตว์ เจ้าของสัตว์เลี้ยงย่อมไม่ต้องการให้สัตว์ของเขาเจ็บ ป่วย ขณะเดียวกันสัตว์เลี้ยงเองก็คงไม่ต้องการให้เจ้าของเขาเจ็บ ป่วย ไม่ว่าจะมากน้อยแค่ไหนใด ๆ ทั้งสิ้น นั่นคือสัจธรรม สวัสดิภาพสัตว์ที่แสดงออกด้วยสุขภาพที่แข็งแรงของสัตว์ จึงหมายถึงว่าสัตว์ได้รับการป้องกันโรคภัยที่เหมาะสม เช่น การให้วัคซีนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง มีการถ่ายพยาธิตาม ระยะเวลาที่กำหนดโดยใช้อย่างมีประสิทธิภาพ สัตว์ได้รับ การเลี้ยงด้วยสุขลักษณะที่ดีเช่นไม่เลี้ยงหมาป่วยร่วมกับ หมาดี รู้ว่าหมาเป็นหัตยังเอาไปเข้าออร์ดเดียวกับหมาฝาก เลี้ยง ฯลฯ ตลอดจนการรักษาพยาบาลที่มีคุณภาพและเป็น ไปอย่างทันทั่วทั้งที่ กล่าวคือ สัตว์ป่วยต้องได้รับการตรวจ วินิจฉัยโรคอย่างถูกต้องตามหลักวิชาด้วยความเชื่อถือได้ และได้รับการรักษาด้วยวิธีการที่เหมาะสมและมีประสิทธิ ภาพ ทันต่อเหตุการณ์จากบุคลากรทางการสัตวแพทย์ ผู้มีอำนาจหน้าที่ ตัวอย่างเช่น สัตว์เลี้ยงที่ประสบอุบัติเหตุ รถชน ถูกนำส่งโรงพยาบาลสัตว์ฉุกเฉินยามค่ำมืดดึกดื่น ทันที่ และได้รับการดูแลรักษาจากผู้ประกอบวิชาชีพการ สัตวแพทย์จริงๆ มิใช่ฝากขังไว้รอจนเช้า หมอจึงจะมาดู นั่นเป็นการทำให้สัตว์ขาดอิสรภาพในข้อนี้อย่างชัดเจน นั่นคือ สัตว์เกิดความเจ็บปวดจากเหตุการณ์เช่นแล้วยังมิได้ รับการดูแลจากบุคลากรที่เหมาะสมคือสัตวแพทย์ หรือ สัตว์เลี้ยงที่ป่วยไม่กินอาหาร ท้องร่วง เจ้าของก็ปล่อยทิ้งไว้ เช่นนั้นด้วยความคิดว่าตัวเองก็หายเอง หรืออ้างว่าไม่ว่าง ไม่มีเวลา รอไปก่อน ผิดวันประกันพรุ่ง ผลที่สุดสัตว์ก็ตาย ลงอย่างทุกข์ทรมาน ฯลฯ สวัสดิภาพสัตว์อันเกิดจาก อิสรภาพจากความเจ็บไข้ได้ป่วย จากโรคภัยต่างๆจะเกิด ขึ้นจากการป้องกันที่เหมาะสมและให้การรักษาอย่าง ทันทั่วทั้งที่

4. อิสระจากความกลัวและไม่พึงพอใจ “ทุกข์กาย อยู่ได้ แต่ทุกข์ใจอยู่ยาก” เป็นเรื่องจริงทั้งในคนและสัตว์ ทั้งนี้เพราะสัตว์เลี้ยงก็มีจิตใจ มีอารมณ์ได้อย่างที่คนเรามี มีหน้าซำยังเป็นการยากสำหรับคนเราที่จะหยั่งรู้จิตใจและ อารมณ์ของสัตว์แต่ละชนิดแต่ละตัว แต่ก็มิใช่จะทำให้ไม่ได้เลย การศึกษาเรื่องพฤติกรรมสัตว์เป็นสิ่งช่วยบอกให้เราเข้าใจ ถึงอารมณ์บางอย่างของสัตว์ได้ดีขึ้นและทำให้เราปฏิบัติ ต่อสัตว์ได้อย่างถูกต้อง ความกลัวหรือความไม่พอใจเป็น อารมณ์ซึ่งเกิดขึ้นในสัตว์และแสดงออกให้เราเห็นได้ แม้ว่า อาจใกล้เคียงกับอารมณ์อื่นๆ แต่เราต้องอาศัยการสังเกต และข้อมูลต่างๆประกอบการตัดสินใจ เช่น สภาพแวดล้อม ประวัติพฤติกรรมในอดีต ฯลฯ ดังกรณีตัวอย่าง เราพบหมา พูเดิ้ลที่ฝากไว้ดูอาการป่วยอยู่ในออร์ดแสดงอาการหูลุ่บ หางจุกตุต เหลือบตามองบ่อยๆ มันหมายความว่าอะไร? นั่นแสดงออกซึ่งความกลัว เป็นพฤติกรรมการยอมแพ้ อย่างหนึ่ง แต่จะมาจากสาเหตุอะไร? ย้อนดูรอบๆอีกที ปรากฏว่ากรงข้างๆมีหมาพันธุ์บางกรวยแสนดุ ชู เหว่ ทั่ววัน นั่นคือสาเหตุของความกลัว หรือขังสัตว์ต่างชนิด โดยที่เป็นคู่อริกันไว้ในออร์ดเดียวกัน เช่น รับฝากหนู ชินซิลล่าไว้ แต่อยู่ร่วมออร์ดกับแมว ผลคือเจ้าหนูชินซิลล่า ไม่เป็นอันกินอันนอน ตื่นตัวระแวงระวังภัยตลอดเวลา บางตัวอาจถึงกับตายได้ง่ายๆ หรือบางคนก็เคยเห็นว่า ความคุมหมาได้เพียงแค่มองตาก็กลบ หมอบนิ่ง มีหน้าซำ ฉี่แตกเสียอีก ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะเลี้ยงด้วยล่ำแข้งหรือ ไม่หน้าสาม สัตว์กลัวจนควบคุมการขับถ่ายไม่อยู่ก็มี ฯลฯ

ลองสังเกตดูว่าสัตว์ต่างๆตอบสนองโดยการแสดง ออกซึ่งความกลัวเมื่อพบเห็นต่อ

- ☐ สัตวแพทย์
 - ☐ เจ้าของ
 - ☐ คนเลี้ยง
 - ☐ วัตถุสิ่งของ
 - ☐ สัตว์ชนิดหรือตัวอื่นๆ
- ฯลฯ

การกระทำใดๆ อันก่อให้เกิดความกลัว เก็บกด ไม่พึงพอใจสะสมอยู่ในความนึกคิดมากขึ้นเรื่อยๆ สักวันหนึ่งจะระเบิดออกมาเป็นเหตุการณ์หมากัดเจ้าของ หรือไประบายออกกับผู้อื่นแกว่า เช่น กัดเด็กก็ได้ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้มาจากการละเลยและรุกรานต่อสวัสดิภาพของ สัตว์ทั้งสิ้น

5. อิสระในการแสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติ หมากระตือรือร้น หมาเห่า เหมียวคลอเคลียลับเล็บ ชะนีโหยหา นกยูงรำแพนหาง ฯลฯ ล้วนเป็นพฤติกรรมตามธรรมชาติของสัตว์ทั้งสิ้น ซึ่งแต่ละพฤติกรรมล้วนมีความมุ่งหมายที่แตกต่างกันจัดเป็นการสื่อสารของสัตว์ที่คนเรารู้ความหมายบ้าง ไม่รู้บ้าง อีกทั้งยังเป็นวิถีทางจำเป็นในการดำรงชีพของแต่ละเผ่าพันธุ์อีกด้วย ดังนั้นการกระทำใดๆ ของคนเราที่มีผลให้สัตว์ชนิดต่าง ๆ ไม่สามารถแสดงออกตามที่มันเคยทำตามธรรมชาติของชนิดนั้นๆ ย่อมก่อผลเสียขึ้นไม่มากนักน้อย เช่น แพ้คันการตัดหางหมา ทำให้เกิดหมาหางด้วน หมาหางกุดซึ่งหมาเหล่านี้จะพูด (สื่อสาร) กับหมาตัวอื่นได้ลำบาก แม้จะใช้วิธีอื่นๆ อยู่บ้างแต่ก็ไม่ชัดเจน เพราะขาดหางที่เป็นอวัยวะสำหรับสื่อสารด้วยท่าทาง อย่างไรก็ตามแต่หมาตัวอื่นๆ จะไม่เข้าใจหมาเหล่านี้เลย คนเรายังอ่านใจมันลำบาก เพราะไม่มีหางให้ดู หรือหมาบางตัวเห่าเสียงดังเห่าบ่อยครั้งจนเจ้าของทนไม่ไหวนำไปหาหมอให้ช่วยตัดสายเสียง จะได้เงียบลงหน่อย กลายเป็นไอ้เห็บ ไอ้ใบ้ ส่งเสียงพูดกับหมาด้วยกันไม่รู้เรื่องเสียแล้ว เช่นเดียวกับบางบ้านเลี้ยงชะนี พอโตเป็นหนุ่มสาวส่งเสียงร้องดังสนั่น โดยเฉพาะเพศเมียก็ไปว่ามันอยากจะหาแต่ตัวบ้าง ทำความหนวกหูไปทั้งเจ้าของและคนอื่นๆ คราวนี้ร้องที่ไรเป็นโดนตีหรือทำร้าย จนหงอย ไม่กล้าส่งเสียงแม้แต่เล็กน้อย ฯลฯ

ลองพิจารณาในสถานประกอบการของท่านเองก็ได้ว่า:-

- ☐ มีของเล่น เช่น ลูกบอล หรือ จานร่อน ให้หมาหรือไม่?
 - ☐ หนูตะเภา หนูแฮมสเตอร์ หนูถีบจักร ฯลฯ ที่เป็นสัตว์ฟันแทะ มีสิ่งของให้ขบแทะ เช่น ขอนไม้ เปลือกไม้ หรือไม้?
 - ☐ นกน้อยในกรงทอง มีคอนเกาะ ใต้ให้หลายระดับอย่างพอเพียงไหม?
 - ☐ ลิง ค่าง ชะนี มีกิ่งไม้และพื้นที่ให้ห้อยโหนอย่างเต็มที่หรือไม่?
- ฯลฯ

สัตว์ที่ขาดการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมตามธรรมชาติตามที่ควรจะเป็นเช่นนี้ เป็นผลให้เกิดความคับข้องใจ ก่อปัญหาทางจิตและพฤติกรรมตามมาในที่สุด ฉะนั้นจึงจัดเป็นเกณฑ์ที่สำคัญของการพิจารณาถึงสวัสดิภาพสัตว์อีกประการหนึ่งที่จะขาดเสียมิได้ แม้ว่าสถานพยาบาลสัตว์จะดำเนินการโดยผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของสัตวแพทย์สภา และถูกควบคุมขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัติสถานพยาบาลสัตว์โดยกรมปศุสัตว์ด้วยก็ตาม ยังพบว่ามีปัญหาเกิดกับผู้นำสัตว์ป่วยไปรับบริการจนเกิดการร้องเรียนผ่านสื่อมวลชน เช่น รายการโทรทัศน์ หรือต่อสัตวแพทย์สภา ไปจนถึงฟ้องร้องเป็นคดีความในศาลเพิ่มขึ้นทุกวัน

ปัญหาสำคัญที่มักถูกยกมาเป็นข้อร้องเรียนฟ้องร้องก็คือ เรื่องของ “สวัสดิภาพสัตว์” ที่ถูกบันทึก ขาดไปหรือไม่เหมาะสม ยังผลให้สัตว์ที่มาใช้บริการเจ็บไข้ได้ป่วยมากขึ้น หรือบางรายถึงกับเสียชีวิต ดังนั้นเพื่อให้เกิดความตระหนัก ป้องกันและแก้ไขมิให้สัตว์ที่เข้ามารับการรักษาพยาบาลตามสถานพยาบาลสัตว์ตกอยู่ในสภาวะขาดสวัสดิภาพที่ดีและเหมาะสม

จึงขอยกปัญหาที่พบบ่อยมาเสนอแนะดังต่อไปนี้

(1) สภาพกรงที่คับแคบ เช่น หลังชนกรงเมื่อยืนสัตว์หมุนตัวไม่ได้เพราะแคบหรือมีปริมาณสัตว์ที่แออัดขาดพื้นที่ส่วนตัว

(2) สภาพกรงขัง ห้องเลี้ยง ห้องพักซึ่งทรุดโทรม เช่น กรงที่สกปรกก่อสร้างผุพังหรือใช้วัสดุไม่เหมาะสม ฯลฯ ขาดการบำรุงรักษา เป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ตัวสัตว์ เช่น ทิ่มแทง อีกทั้งยังทำให้สัตว์หลบหนีไป

(3) ความสกปรก หมักหมม ด้วยขาดการดูแลทำความสะอาด ไม่มีการใช้น้ำยาฆ่าเชื้อกำจัดกลิ่น ตลอดจนการออกแบบที่ไม่ถูกหลักวิชา ทำให้ขาดการระบายน้ำ สิ่งปฏิกูล รวมถึงอากาศที่เหมาะสม จนเป็นที่หมักหมมของเชื้อโรคและก๊าซจากของเสียต่างๆ ส่งผลให้เกิดโรกระบบทางเดินอาหาร ระบบทางเดินหายใจ และผิวหนัง ฯลฯ

(4) ขาดอุปกรณ์จำเป็นในการเป็นอยู่อย่างสบายกายแก่สัตว์ เช่น ตั้งเตียงสำหรับหมา หิ้งสำหรับแมว หรือคอนสำหรับนก ฯลฯ จึงอาจพบว่าหมา แมวต้องนอนกับพื้นกรงที่เย็นและเปียกชื้น ฯลฯ

(5) สภาวะแวดล้อมทางกายภาพอันเป็นภัยต่อความเป็นอยู่ของสัตว์ เช่น ห้องที่อบอ้าวร้อนเกินไป อาจทำให้สัตว์บางชนิดที่ไวต่อความร้อนถึงตาย (หนู-แกสปี หนูแฮมสเตอร์) มีเสียงอีกที่รบกวนการพักผ่อนของสัตว์ป่วยตลอดเวลาหรืออยู่ในกรงที่ถูกแสงสว่างส่องอยู่นานจนเกิดความร้อนจัดและสัตว์ไม่อาจหลับพักผ่อนได้ตามปกติ ฯลฯ

(6) การฝึกเลี้ยงหรือขังสัตว์ป่วยต่างชนิดกันไว้ในบริเวณเดียวกัน นับเป็นการสร้างความเครียดและกดดันให้เกิดแก่สัตว์อยู่ตลอดเวลา เช่น หมาและแมวป่วยอยู่ในห้องเดียวกัน แม้จะแยกคนละครึ่งก็ตาม แมวย่อมเกิดความเครียดสะสมอยู่ในจิตใจ เนื่องจากความกลัวหมากลายเป็นความเจ็บป่วยที่รุนแรงขึ้นโดยไม่จำเป็น หรือเกิดภาวะหวาดระแวงติดออกไปเมื่อกลับบ้าน ฯลฯ

(7) ภาชนะให้อาหารและน้ำ ไม่ได้รับการทำความสะอาดอย่างถูกต้องทุกวัน รวมถึงชนิดของภาชนะที่ใช้ อันไม่เหมาะสมกับชนิดของสัตว์ เช่น ใช้ขันใส่น้ำให้กับกระต่ายแทนขวดดูด ผลก็คือกระต่ายย่ำน้ำเลอะเทอะหกหมดจนไม่มีน้ำกิน หรือภาชนะใส่อาหารไม่เคยล้างทำความสะอาดเลย แม้ใส่อาหารใหม่ลงไปสัตว์ก็ไม่กิน เพราะมีความสกปรก เน้าหมักหมมค้างอยู่

(8) ปริมาณและคุณภาพของอาหารและน้ำที่ให้แก่สัตว์ป่วยหรือสัตว์ฝึกเลี้ยงไม่ได้ทั้งคุณภาพและปริมาณ ดังที่ควรจะเป็น เช่น ให้อาหารเม็ดเกรดต่ำแก่หมาที่เคยกินอาหารเกรดสูง หรือ ฟรีเมียม (เพื่อลดค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบการ) ทำให้หมาปฏิเสธอาหารเหล่านั้น หรือความเหมาะสมของชนิดอาหารที่ให้กับสัตว์ป่วยในสภาวะที่แตกต่างกันมิได้รับการตระหนักเท่าที่ควร ฯลฯ

(9) ละเลยซึ่งการควบคุมจัดการความเจ็บปวดหรือไม่ให้ยาระงับปวดในกรณีจำเป็น เช่น หลังการผ่าตัดต่างๆ ไม่เคยให้ยาระงับความเจ็บปวดเลย ยังผลให้สัตว์ทนทุกข์กับความเจ็บปวดที่เกิดจนเป็นผลคือ สัตว์พยายามกัด เกาะ หรือแกะแผลที่เย็บไว้จนเสียหายหนักกว่าเดิม ฯลฯ

(10) ขาดการดูแล หรือเฝ้าไข้ตามที่ควร เช่น ไม่มีเวรยามเฝ้าตรวจสอบสัญญาณชีพของสัตว์ป่วยวิกฤตและขาดทีมงานช่วยเหลือกู้ชีวิตสัตว์ป่วยหนักที่รับฝากดูแลรักษาไว้ รวมถึงอุปกรณ์และเวชภัณฑ์จำเพาะและจำเป็นก็ไม่เพียงพอ บางรายรับฝากสัตว์ป่วยในระยะไม่รู้สึกตัวไว้โดยเพียงแต่ขังกรรกรอข้ามคืน จึงมาตรวจดูอีกครั้งเมื่อรุ่งเช้า ซึ่งก็สายไปเสียแล้ว ฯลฯ

(11) การทำศัลยกรรมที่ไม่จำเป็นต่อการดำรงชีพของสัตว์และไม่เป็นที่ยอมรับในสังคมปัจจุบัน เช่น การตัดหูตัดหาง เพื่อความสวยงาม ตามแฟชั่น (ในอดีต) ตลอดจนการตัดสายเสียง เพื่อลดเสียงน่ำรำคาญ และถอบเล็บ (แมว) เพื่อมิให้ทำลายข้าวของ ฯลฯ ซึ่งล้วนเป็นการรบกวนรบกวนต่อสวัสดิภาพสัตว์ทั้งสิ้น

(12) การใช้บุคลากรที่ขาดความรู้ความสามารถ และหรือขาดคุณสมบัติในการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์มาเป็นผู้ให้บริการทางการสัตวแพทย์แก่สัตว์ป่วย เช่น ว่าจ้างให้ผู้ที่มิใช่สัตวแพทย์(หมอเถื่อน)มาดำเนินการรักษาสัตว์ ฯลฯ

นี่คือตัวอย่างปัญหาที่พบบ่อยด้านสวัสดิภาพสัตว์ในสถานพยาบาลสัตว์ ซึ่งสามารถป้องกันมิให้เกิดขึ้นได้ ถ้าผู้ประกอบการวิชาชีพการสัตวแพทย์ตระหนักและยึดถือปฏิบัติตามหลักสวัสดิภาพสัตว์อย่างมั่นคง

“Back to the Nature” แนวคิดใหม่ เพื่อการจัดการฟาร์มสุกรที่ต้องเปลี่ยนไป

Back to the Nature: new concept for pig farm management changing

CE 1

รศ.น.สพ.วิวัฒน์ ชวนะนิกุล

1. ที่มาและความหมายของคำว่า “Back to the Nature”

ตั้งแต่เริ่มต้นยุคพัฒนาการเลี้ยงสุกรจากรูปแบบการเลี้ยงแบบหลังบ้านรายละไม่กี่สิบตัว มาเป็นรูปแบบที่เลี้ยงหนาแน่นมากขึ้นรายละเป็นหลายร้อยตัวจนถึงหลักหมื่นตัว เพื่อให้คุ้มค่าทางเศรษฐกิจ ตามหลักคิดของการเลี้ยงแบบธุรกิจสมัยนั้น ทั้งๆที่พื้นที่ของฟาร์มมีไม่มากนัก จึงต้องสร้างโรงเรือนอย่างแออัด หลังคาชนหลังคาทำให้เกิดปัญหาหลายประการทั้งกับตัวสุกรและกับสิ่งแวดล้อมในฟาร์ม เช่น เกิดโรคระบาดเป็นประจำและสุกรมีอัตราการตายสูงอย่างต่อเนื่อง สภาพอากาศในโรงเรือนไม่มีการถ่ายเทที่ดีพอ อูจจาระ ปัสสาวะ และสิ่งปฏิกูลหมักหมมทั้งในโรงเรือนและบริเวณรอบนอก ทำให้เจ้าของฟาร์มต้องใช้ยาชนิดต่างๆกับตัวสุกรและสารเคมีต่างๆในโรงเรือนและบริเวณรอบๆ ยิ่งยี้มมากขึ้น ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาได้เฉพาะหน้าในแต่ละช่วงฤดูกาลเท่านั้นแต่ยังไม่ได้แก้ปัญหายั่งยืน จนมาถึงในยุคปัจจุบันหลายฟาร์มก็ยังใช้แนวคิดทำนองนี้อยู่ทำให้เกิดกรณีพิพาทกับหมู่บ้านและมวลชนที่อยู่รอบข้างฟาร์ม ขณะที่ในประเทศไทยเองมีกฎหมายดูแลสิ่งแวดล้อมบังคับใช้มาหลายปีแล้วและในต่างประเทศที่เจริญแล้วหลายประเทศในยุโรปได้ปรับแนวคิดใหม่ตั้งแต่สองทศวรรษที่ผ่านมาโดยนำแนวคิด “Back to the Nature” กลับมาใช้ในฟาร์มเลี้ยงสุกรทั่วไปมากขึ้นเรื่อยๆดังจะเห็นได้ในประเทศอังกฤษ เดนมาร์ก และฝรั่งเศส เป็นต้น

ความหมายของคำว่า “Back to the Nature” ในฟาร์มเลี้ยงสุกรหมายถึงการเลี้ยงสุกรที่มีแนวคิดและรูปแบบที่ใกล้เคียงกับธรรมชาติและพฤติกรรมของสุกรที่เคยเป็นมาในอดีตกาล เช่นการเลี้ยงสุกรที่ปล่อยอยู่ในทุ่งกว้าง การเลิกใช้ยาปฏิชีวนะ แต่ใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากวัสดุธรรมชาติ ไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์หรือใช้ให้น้อยที่สุดเท่าที่จำเป็น การเลี้ยงสุกรแบบรักษาสังแวดล้อมไม่ให้สิ่งปฏิกูลสะสมในฟาร์มนี้ เรียกกันในปัจจุบันว่า GREEN FARM ซึ่งรวมถึงการไม่กักขังสุกรเป็นรายตัวและปล่อยให้สุกรมีพื้นที่เดินได้เป็นอิสระในโรงเรือน เป็นต้น แนวคิดใหม่นี้จึงเป็นสิ่งที่ฟาร์มในประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนารูปแบบการเลี้ยงในปัจจุบันให้ทันยุคทันสมัยเพื่อความยั่งยืนในการอยู่รอดต่อไป ดังจะได้กล่าวรายละเอียดในหัวข้อต่อไป

2. แนวคิด “Back to the Nature” ในเรื่อง อาหารที่ใช้เลี้ยง

สำหรับอาหารที่ใช้เลี้ยง ใช้วัตถุดิบอาหารไม่ว่าจะเป็นประเภทคาร์โบไฮเดรต โปรตีน ไขมัน ที่มาจากแหล่ง

ผลิตตามธรรมชาติที่บริสุทธิ์ ต้องไม่อยู่ใกล้โรงงานที่มีสารพิษต่อสิ่งมีชีวิต ต้องไม่ปนเปื้อนหรือได้มาจากขบวนการแปรรูปที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนสารที่ใช้ในการแปรรูปที่อาจก่อให้เกิดพิษได้ นั่นคือ น้าข้าว หรือไขมันสำปะหลัง หรือไรข้าวโพดอยู่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรมเคมีชนิดร้ายแรง โดยเฉพาะโลหะหนัก เช่น ใกล้โรงงานหลอมตะกั่ว เป็นต้น วัตถุดิบอื่น เช่น กากถั่ว กากปาล์ม ที่มาจากโรงงานสกัดน้ำมันที่ไม่ได้มาตรฐาน มีสารไดออกซิน มีเชื้อราหรือสารอื่นที่เป็นพิษต่อร่างกายสัตว์และมนุษย์ นอกจากวัตถุดิบหลักที่ต้องมีระบบตรวจสอบก่อนนำมาใช้ผลิตเป็นอาหารสุกรแล้ว ยังรวมถึงสารเสริมต่างๆ ที่เป็นสารสังเคราะห์ ซึ่งใช้ผสมในอาหาร ตัวอย่างเช่น สารเร่งการเจริญเติบโต สารเร่งเนื้อแดง รวมไปถึงยาปฏิชีวนะควบคุมโรคชนิดต่างๆที่ผสมในอาหาร เป็นต้น สารเสริมเหล่านี้บางอย่างเป็นสิ่งจำเป็น เช่น ไบโตามิน แร่ธาตุ แต่อาจผลิตจากโรงงานที่ไม่ได้มาตรฐาน หรือมีการปนเปื้อน หรือเป็นไบโตามินที่หมดอายุ สารเสริมบางอย่างที่เป็นสารต้องห้ามในอาหารหรือในน้ำที่ให้สุกรกิน เพราะจะมีผลร้ายถึงผู้บริโภคเนื้อสุกร เช่น สารเร่งเนื้อแดง เป็นต้น นอกจากในรูปแบบของการให้อาหาร จะต้องเปลี่ยนจากอาหารผงหรืออาหารเม็ดเป็นอาหารน้ำ(Liquifed)ตามพฤติกรรมความชอบของสุกร โดยเฉพาะสุกรขุน และแม่สุกรเลี้ยงลูก ซึ่งสุกรจะกินได้ดีกว่าและเติบโตได้เร็วกว่า แม่สุกรก็จะผลิตน้ำนมสำหรับเลี้ยงลูกได้มากกว่าทำให้ลูกสุกรมีสุขภาพสมบูรณ์

ดังนั้น แนวคิดในการเลี้ยงสุกรแบบธรรมชาติ คือ เลือกหาซื้อวัตถุดิบทั้งหมดจากแหล่งที่ปลอดจากสารเคมี มีการเก็บรักษาที่ได้มาตรฐาน เช่น เก็บในไซโลที่ควบคุมความชื้น ควบคุมหนู แมลง มอด และเป็นวัตถุดิบที่ไม่ค้างสต็อกนานเกินไป ไม่มีเชื้อราสำหรับสูตรอาหารที่ใช้ ต้องลดการเติมสารเคมีที่ไม่จำเป็น รวมทั้งยาชนิดต่างๆด้วย เพื่อให้สุกรได้กินอาหารที่เป็นธรรมชาติมากที่สุด ตามหลักการของการทำเกษตรอินทรีย์ หรือ GREEN FARM ผลผลิตที่ได้เรียกว่า GREEN PRODUCTS ซึ่งจะเกิดผลดีกับผู้บริโภคผลิตภัณฑ์เนื้อสุกรนั้นด้วย

3. แนวคิด “Back to the Nature” ในเรื่อง การเลี้ยงในฟาร์ม

ปัจจุบันหลายประเทศในยุโรปได้ออกกฎหมายห้ามใช้ยาปฏิชีวนะในสัตว์ที่เลี้ยงเพื่อเป็นอาหารมนุษย์อย่างน้อยในช่วงท้ายของการเลี้ยงไม่ต่ำกว่า 2 สัปดาห์ก่อนส่งโรงฆ่า

ไม่ว่าจะเป็น ไก่เนื้อไก่ไข่ ไก่เนื้อโคเนื้อ และสุกร เป็นต้น ทั้งนี้ เพราะพิสูจน์แล้วว่า มีผลต่อการดื้อยาในคนป่วยที่กินเนื้อสัตว์ที่ใชยาปฏิชีวนะเป็นประจำ ทำให้การใชยาปฏิชีวนะรักษาโรคในคนเหล่านั้นไม่ได้ผลดีเท่าที่ควรหรือต้องเพิ่มขนาดมากขึ้น หรือต้องเปลี่ยนไปใชยาตัวอื่นที่มีราคาแพงขึ้น

ดังนั้น การเลี้ยงสุกรในปัจจุบันจึงต้องลดการใชยาปฏิชีวนะทุกชนิด หรือใช้เฉพาะจำเป็นในช่วงสุกรอายุน้อยเท่านั้น โดยต้องปรับเปลี่ยนวิธีการควบคุมโรคด้วยวิธีการแบบอื่น เช่น ไม่เลี้ยงสุกรหนาแน่นเกินไปเพื่อไม่ให้เกิดความเครียด ปรับการจัดการโดยทำคอกให้สะอาด แห้ง เพื่อลดการแพร่เชื้อโรคในคอก อาจใชยาประเภทสมุนไพร เช่น ฟาโทะลายโจร เปลือกมังคุด ใบย่านาง ฯลฯ ช่วยแก้ปัญหาโรคที่เกิดกับสุกร ซึ่งอาจได้ผลไม่ทันใจแต่ปลอดภัยกับผู้บริโภค การใช้กล้วยสุกเป็นอาหารเสริมกับลูกสุกร แทนการใช้ไวตามินละลายน้ำ การใช้ใบฝรั่ง ตันหญาบางชนิด ลดปัญหาขี้ไหล เหล่านี้เป็นต้น การเปลี่ยนรูปแบบการเลี้ยงโดยกลับไปสู่ธรรมชาติเช่นนี้ กำลังเป็นแนวคิดที่พัฒนาสู่การปฏิบัติได้จริงต่อไป

4. แนวคิด “Back to the Nature” ในเรื่อง ปรับรูปแบบโรงเรือน และการจัดการในคอกคลอด

โรงเรือนเลี้ยงสุกรในประเทศไทย ได้พัฒนารูปแบบมาโดยตลอด จากคอกบนพื้นดิน เป็นคอกที่ยกพื้นไม่สูง ต่อมาเป็นพื้นคอนกรีตทึบ และเป็นพื้นสแลตคอนกรีตในปัจจุบัน สำหรับตัวโรงเรือน จากโรงเรือนเปิด ปัจจุบันได้เปลี่ยนเป็นโรงเรือนปิดเป็นส่วนใหญ่และใช้ระบบที่ทำให้เกิดความเย็นในโรงเรือนด้วยการระเหยของน้ำหรือระบบอีแวป (Evaporative cooling system) ซึ่งแม้ว่าจะทำให้อุณหภูมิในโรงเรือนเย็นลงหลายองศา แต่ความชื้นก็สูงมาก เกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ตลอดเวลาเพราะใช้หลักการของการเปลี่ยนสถานะของน้ำจากของเหลวเป็นไอน้ำและดูดความร้อนแฝง ทำให้อากาศที่ผ่านม่านน้ำมีอุณหภูมิเย็นลงโดยเฉพาะในช่วงอากาศภายนอกโรงเรือนที่ร้อนมากๆ หรือในช่วงก่อนฝนตกที่ความชื้นในบรรยากาศสูงการทำให้อุณหภูมิในโรงเรือนลดต่ำลงจะทำได้ยากมาก ความชื้นในโรงเรือนจึงสูงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งไม่เป็นผลดีกับสุขภาพของสุกร ในอนาคตน่าจะต้องปรับเปลี่ยนวิธีการใหม่ เช่น การใช้วัสดุก่อสร้างโรงเรือนที่สามารถป้องกันความร้อนจากภายนอกที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นเช่น แผ่นโฟมหรือโซลาร์บอร์ดแบบใหม่ และการใช้หลักการใหม่ของการทำให้อุณหภูมิโรงเรือนเย็นลง เช่นการใช้ความเย็นจากใต้พื้นดินหรือจากบ่อน้ำลึกที่มีอุณหภูมิต่ำกว่าที่ตลอดปีไม่ว่าฤดูกาลใดโดยที่มีความชื้นน้อยกว่าและประหยัดค่าใช้จ่ายในการทำมาเย็นได้มากกว่า ซึ่งจะต้องมีการวิจัยพัฒนาต่อไป นี่เป็นแนวคิดใหม่ของ “Back to the Nature” ที่กลับไปใช้ธรรมชาติในการเลี้ยงสุกร

สำหรับโรงเรือนพ่อแม่พันธุ์ส่วนใหญ่ของประเทศไทยในปัจจุบันยังขังแม่สุกรอุมท้องในข่องตบอยู่ ในอนาคตอันใกล้ด้วยเหตุผลเพื่อการส่งออกและการขาดแรงงานในฟาร์ม น่าจะต้องเปลี่ยนรูปแบบเป็นขังคอกรวม เพื่อเข้ากฎเกณฑ์เรื่องสวัสดิภาพของสัตว์ (Animal welfare) และใช้ระบบการให้อาหารอัตโนมัติ (Automatic feeding system) เช่นเดียวกับในประเทศยุโรปที่ได้ออกกฎระเบียบใหม่และเริ่มบังคับใช้ในปี ค.ศ. 2013 นี้แล้ว สำหรับในคอกคลอดแต่เดิมใช้ไฟฟ้ากักลูกสุกร ที่เป็นหลอดไฟฟ้าธรรมดาหรือหลอดไฟแสงยูวี ปัจจุบันมีหลายฟาร์มได้เริ่มเปลี่ยนพื้นที่นอนของลูกสุกรเป็นพื้นที่ให้ความอบอุ่นกับลูกสุกรโดยตรงโดยใช้ระบบทำความอบอุ่นด้วยพลังงานที่ผลิตได้เองในฟาร์ม เช่น ความร้อนจากน้ำหล่อเย็นและท่อไอเสียของเครื่องยนต์ปั่นไฟฟ้าที่ใช้แก๊สชีวภาพจากบ่อบำบัดมูลสุกร เป็นต้น ในอนาคตน่าจะต้องพัฒนาไปใช้พลังงานจากแสงแดด ซึ่งประเทศไทยมีอยู่อย่างเหลือเฟือตลอดทั้งปี นี่ก็เป็นแนวคิดของ “Back to the Nature” อีกรูปแบบหนึ่ง

สำหรับการจัดการกับลูกสุกรแรกเกิด ในหลายปีที่ผ่านมาได้เปลี่ยนรูปแบบ การเช็ดตัวลูกสุกรด้วยกระสอบหรือผ้าซีริวเป็นการชุบด้วยผงแป้งที่ทำมาจากดินในธรรมชาติ ทั้งนี้เพื่อรักษาอุณหภูมิของร่างกายในช่วงครึ่งชั่วโมงแรกที่ออกมาสู่โลกของอากาศ เพราะระบบการสร้างความร้อนของร่างกายลูกสุกร(Body thermo-regulator) ยังไม่เคยทำงานขณะอยู่ในท้องของแม่ การชุบตัวลูกสุกรด้วยผงแป้งตั้งแต่แรกแรกที่ออกจากช่องคลอด ทำให้ลูกสุกรยังไม่จำเป็นต้องใช้พลังงานที่สะสมไว้ในโคลโคเยนของตัวลูกสุกรแรกเกิดจะแข็งแรงเร็วและได้กินน้ำนมเหลืองได้เร็ว ทำให้อัตรการรอดชีวิตของลูกสุกรสูงขึ้น นอกจากการใช้ผงแป้งชุบตัวลูกสุกรแล้ว ยังมีทดลองต่อยอดการใช้ผงแป้งพ่นในคอก เพื่อทำให้คอกคลอดแห้งและสะอาดและยังใช้พ่นในคอกอนุบาล และคอกสุกรขุนเล็กเมื่อมีการย้ายลูกสุกรจากหลายแม่มาอยู่คอกเดียวกัน โดยมีการจัดให้มีขนาดเดียวกัน ซึ่งผงแป้งจะช่วยลดความเครียดของลูกสุกรและลดการกีดกันด้วย นอกจากนี้ การจัดการกับลูกสุกรแรกเกิดที่สำคัญอีกเรื่องหนึ่งคือ การป้อนน้ำนมเหลืองกับลูกสุกรทุกตัว โดยการรีดน้ำนมเหลืองด้วยมือ หรือด้วยเครื่องรีดน้ำนมเหลืองด้วยไฟฟ้า(Sow milking machine) จากแม่ที่ให้น้ำนมดี ซึ่งการรีดน้ำนมด้วยเครื่องรีดนมไฟฟ้าจะได้น้ำนมเหลืองที่สะอาดกว่ารีดด้วยมือและได้น้ำนมเหลืองมากกว่าด้วย แล้วนำไปป้อนให้กับลูกสุกรทุกตัว โดยเฉพาะลูกสุกรตัวเล็กใน 24 ชั่วโมงแรก จะช่วยให้ลูกสุกรทุกตัวได้รับภูมิคุ้มกันโรคที่มีอยู่ในฟาร์ม นั้น ซึ่งทำให้ลดปัญหาขี้ไหลลดการใชยา และลดอัตราการตายด้วย ซึ่งน้ำนมเหลืองเป็นน้ำนมจากธรรมชาติแท้ที่มีอยู่พร้อมในฟาร์ม ไม่ต้องซื้อหา การจัดการลูกสุกรแบบใหม่นี้ จัดอยู่ในแนวคิด “Back to the Nature” อีกรูปแบบหนึ่ง

5. แนวคิด “Back to the Nature” ในเรื่อง การรักษาสิ่งแวดล้อม

ในสถานการณ์ปัจจุบันไม่ว่าในประเทศไทย หรือประเทศอื่นทั่วโลก การรักษาสิ่งแวดล้อมให้เป็นโลกสีเขียว การลดแก๊สเรือนกระจก การลดอุณหภูมิของโลกที่ร้อนขึ้นทุกวัน การรักษาสมดุลของสิ่งแวดล้อม นับเป็นประเด็นสำคัญ ที่ทั่วโลกกำลังเพ่งเล็ง สำหรับการทำฟาร์มเลี้ยงสุกรก็เช่นกัน จำเป็นที่ต้องมีระบบต่างๆ ที่ช่วยรักษาธรรมชาติไว้ ได้แก่ ระบบการกำจัดของเสียในฟาร์มซึ่งไม่ใช่เรื่องมูลสุกรและน้ำเสียอย่างเดียว ยังรวมถึงการควบคุมพาหะนำโรคในฟาร์ม ได้แก่ แมลงวัน หนู นก เรื่องกลิ่นเหม็น และเรื่องเสียงดังรบกวนชุมชนใกล้เคียงด้วย ระบบการควบคุมแก๊สเรือนกระจกหรือคาร์บอนฟุตพริ้นท์ เป็นสิ่งที่ทุกประเทศทั่วโลกกำลังให้ความสำคัญ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ฟาร์มสุกรจะต้องทำการศึกษาและติดตามให้ทันกับกฎระเบียบใหม่ๆ นี้ด้วย การปลูกต้นไม้ที่นอกจากให้ความร่มรื่น เพิ่มความสวยงามให้กับฟาร์มแล้วยังอาจช่วยป้องกันลมพายุ และช่วยลดแมลงวันด้วย เช่น ต้นยูคาลิปตัส เป็นต้น แนวคิดการเลี้ยงสุกรแบบธรรมชาติโดยรักษาสภาพแวดล้อมนี้ยังรวมถึงการนำระบบการลดการใช้พลังงานในฟาร์มให้เหลือเท่าที่จำเป็น หรือใช้พลังงานที่มาจากธรรมชาติ เช่น พลังงานแสงแดด พลังงานลม ที่มีอยู่อย่างเหลือเฟือในประเทศไทยและไม่ต้องเสียเงินซื้อ

บทสรุป

การปรับรูปแบบใหม่ของการเลี้ยงสุกรให้กลับไปสู่วิถีทางธรรมชาติหรือ “Back to the Nature” เป็นสิ่งที่เจ้าของฟาร์มต้องคำนึงถึง ต้องศึกษาและต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นจริง ตามการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน ทั้งเรื่องของวัตถุดิบอาหารที่ต้องมาจากแหล่งผลิตที่เป็นธรรมชาติ สารเสริมที่เติมในอาหารต้องมาจากธรรมชาติ รูปแบบการให้อาหารตามพฤติกรรมของสุกร สภาพโรงเรือนและคอกไม่แออัดตามกฎเกณฑ์สวัสดิภาพของสัตว์ การจัดการการเลี้ยงดูต่างๆ ที่เป็นแบบธรรมชาติ และการรักษาสิ่งแวดล้อมภายในฟาร์มและนอกฟาร์ม การทำฟาร์มแบบนี้ เรียกว่า GREEN FARM ซึ่งเป็นการทำฟาร์มแบบยั่งยืน ที่ทั่วโลกยอมรับ ทำให้เจ้าของฟาร์มสามารถดำรงอาชีพนี้ต่อไปถึงลูกถึงหลานได้

คำถาม

1. ความหมายของคำว่า “Back to the Nature” ในฟาร์มเลี้ยงสุกร หมายถึง

- กลับไปเลี้ยงสุกรบนพื้นดินเหมือนสมัยก่อน
- กลับไปเลี้ยงสุกรพันธุ์พื้นเมืองที่เลี้ยงกันมาแต่ดั้งเดิมของไทย โดยทำเป็นฟาร์มที่ทันสมัย
- การเลี้ยงสุกรที่มีแนวคิดและรูปแบบที่ใกล้เคียงกับธรรมชาติและตามพฤติกรรมของสุกร
- การเลี้ยงสุกรโดยให้อาหารที่มาจากธรรมชาติเท่านั้น
- การเลี้ยงสุกรโดยให้ธรรมชาติเป็นตัวกำหนดชะตากรรม

2. ในแนวคิดนี้ อาหารที่ใช้เลี้ยงจะต้องเป็นวัตถุดิบไม่ว่าจะเป็นประเภทคาร์โบไฮเดรต โปรตีน ไขมัน ควรมาจากที่ใด

- แหล่งผลิตตามธรรมชาติที่บริสุทธิ์ (green farm)
- แหล่งผลิตที่ห่างไกลจากโรงงานอุตสาหกรรมเคมี
- แหล่งผลิตที่ห่างไกลจากโรงงานโลหะหนักและที่รับซื้อของเก่า เช่น แบตเตอรี่ เป็นต้น
- ข้อ ข. และข้อ ค. เท่านั้น
- ข้อ ก. ข้อ ข. และข้อ ค.

3. ในแนวคิดนี้ วัตถุดิบอาหารสัตว์อื่นๆ เช่น กากถั่ว กากปาล์ม กากน้ำตาล ปลาป่น จะต้องมาจากโรงงานประเภทใด

- โรงงานสกัดน้ำมันทั่วไป ที่ไม่จำเป็นต้องมีการตรวจสอบไดออกซิน
- โรงงานหีบอ้อยทั่วไปที่ไม่จำเป็นต้องมีการตรวจเชื้อรา
- โรงงานปลาป่นทั่วไป ที่ไม่จำเป็นต้องมีการตรวจเชื้อจุลินทรีย์
- โรงงานที่ขายผลผลิตพลอยได้อาหารสัตว์ ที่ต้องมีระบบการตรวจสอบสารพิษทุกประเภทก่อนขาย
- ไม่จำเป็นต้องมาจากโรงงานก็ได้ เช่น จากกลุ่มเกษตรกรที่ผลิตไบโอดีเซล เป็นต้น

4. ในแนวคิดนี้ สิ่งที่ต้องระมัดระวังสำหรับสารเสริมในอาหารชนิดต่าง ๆ เช่น วิตามิน แร่ธาตุปืลิกย่อย ควรเป็นอย่างไร

- วิตามิน จะผลิตจากประเทศใดก็ได้ขอให้มีความถูกต้อง
- วิตามินและแร่ธาตุปืลิกย่อยต้องผลิตในประเทศไทยเท่านั้น เพื่อส่งเสริมโรงงานของไทย

- ค. สิ่งที่ต้องระวัง คือ กลิ่นต้องไม่เหม็น สีต้องเป็นสีเหลืองอ่อนหรือสีขาว ลักษณะเป็นผงบดละเอียด
- ง. สิ่งที่ต้องระวังคือผลิตจากโรงงานที่ไม่ได้มาตรฐาน หรือมีการปนเปื้อน หรือเป็นไวตามินที่หมดอายุ
- จ. ไม่จำเป็นต้องระมัดระวังมากเพราะมีอัตราการใช้ไม่ถึงหนึ่งเปอร์เซ็นต์ในสูตรอาหาร

5. แนวคิดเรื่อง การให้อาหารน้ำ (Liquid feed) ในการเลี้ยงแม่สุกรช่วงเลี้ยงลูกและสุกรขุน มีเหตุผลอย่างไร

- ก. โดยธรรมชาติของสุกร ชอบกินอาหารในลักษณะเป็นน้ำอยู่แล้ว
- ข. ในแม่สุกรเลี้ยงลูก ควรให้อาหารเต็มที่ เพื่อผลิตน้ำนมเลี้ยงลูกได้มากๆ โดยที่แม่ไม่โทรมมากหลังหย่านม
- ค. ในสุกรขุน เมื่อกินอาหารได้มาก จะทำให้เติบโตได้เร็ว ทำให้ช่วงการเลี้ยงสั้นลง
- ง. ถูกต้องเฉพาะข้อ ข. และข้อ ค.
- จ. ถูกต้องทั้งข้อ ก. ข้อ ข. และข้อ ค.

6. แนวคิดเรื่องการใช้ยาปฏิชีวนะในระหว่างการเลี้ยงสุกรขุน จำเป็นที่ต้องมีการใช้อย่างน้อยที่สุด เพราะเหตุใด

- ก. การใช้ยาปฏิชีวนะในสัตว์ที่เป็นอาหารมนุษย์ มีผลถึงการดื้อยาในมนุษย์ด้วย
- ข. มีกฎระเบียบห้ามใช้ยาปฏิชีวนะในสัตว์ที่จะส่งโรงฆ่าไม่น้อยกว่า 2 สัปดาห์
- ค. ในหลายประเทศที่เจริญแล้ว และที่เป็นประเทศซื้อเนื้อสัตว์จากไทย มีกฎหมายบังคับห้ามใช้อยู่แล้ว
- ง. ถูกต้องเฉพาะข้อ ก. และข้อ ค.
- จ. ถูกต้องทั้งข้อ ก. ข้อ ข. และข้อ ค.

7. ในแนวคิดนี้ การลดการใช้ยาทุกชนิดหรือใช้เฉพาะจำเป็นในช่วงสุกรอายุน้อยเท่านั้นจะต้องปรับเปลี่ยนวิธีการควบคุมโรคด้วยวิธีการด้วยวิธีใดบ้าง

- ก. ปรับการจัดการโดยทำคอกให้สะอาด แห้ง เพื่อลดการแพร่เชื้อโรคในคอก
- ข. ทำคอกให้สะอาด แห้ง อาจใช้ยาประเภทสมุนไพร เช่น ฟาโทะลายโจร เปลือกมังคุด ใบย่านาง ฯลฯ ช่วยแก้ปัญหาโรคที่เกิดกับสุกร
- ค. ไม่เลี้ยงสุกรหนาแน่นเกินไป ทำคอกให้สะอาด ใช้ยาประเภทสมุนไพร เพื่อความปลอดภัยกับผู้บริโภค
- ง. ใช้กล้วยสุกเป็นอาหารเสริมกับลูกสุกร แทนการใช้ไวตามินละลายน้ำ
- จ. ใช้ใบฝรั่ง ดันหญ้าบางชนิด ลดปัญหาขี้ไหล

8. แนวคิดเรื่อง การจัดการกับลูกสุกรแรกเกิดได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบ ไปในรูปแบบใด ด้วยเหตุผลใด

- ก. ปรับการเช็ดตัวลูกสุกรด้วยกระดาษเช็ด เป็นผ้าซีรี่ย์ที่สะอาด เพื่อลดการติดเชื้อโรค
- ข. ปรับ “การเช็ด” ตัวลูกสุกร เป็น “การชุบ” ด้วยผงแป้งที่ทำมาจากดินในธรรมชาติ เพื่อรักษาอุณหภูมิของร่างกายลูกสุกรในครึ่งชั่วโมงแรกที่ระบบ Thermo-regulator ยังทำงานไม่สมบูรณ์
- ค. ปรับ “การเช็ด” ตัวลูกสุกร เป็น “การชุบ” ด้วยผงแป้ง เพื่อซึมซับน้ำคร่ำที่ติดมากับตัวลูกสุกร
- ง. ปรับ “การเช็ด” ตัวลูกสุกร เป็น “การชุบ” ด้วยผงแป้ง เพื่อไม่ให้ลูกกีดกัน
- จ. ปรับ เป็นการเช็ดด้วยผ้าซีรี่ย์สะอาดพร้อมกับการชุบด้วยผงแป้งด้วย เพื่อให้ตัวลูกสุกรแห้งโดยเร็ว

9. แนวคิดเรื่องการเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์สุกรเพื่อให้เข้ากฎเกณฑ์เรื่องสวัสดิภาพของสัตว์(Animal welfare) และใช้ระบบการให้อาหารอัตโนมัติ(Automatic feeding system) มีรูปแบบเป็นอย่างไร

- ก. เลี้ยงแม่พันธุ์อุมท้องในของดับและใช้ระบบให้อาหารผงอัตโนมัติ
- ข. ประเทศในยุโรปได้ออกกฎระเบียบใหม่สำหรับการเลี้ยงสุกรและบังคับใช้มาตั้งแต่ปี 2010
- ค. รูปแบบจะต้องให้สุกรมีอิสระในคอกเลี้ยงรวมกัน และระบบการให้อาหารอัตโนมัติจะช่วยลดแรงงานในการเลี้ยงดูได้
- ง. รูปแบบการเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์รวมกัน แต่แม่พันธุ์เลี้ยงในกรงดับ เพื่อลดการกีดกัน
- จ. รูปแบบการเลี้ยงแบบปล่อยทุ่งและให้อาหารเหลวอัตโนมัติ

10. แนวคิด “Back to the Nature” ในฟาร์มเลี้ยงสุกรในเรื่องการรักษาสิ่งแวดล้อมมีประเด็นสำคัญอะไรบ้าง

- ก. ระบบการกำจัดของเสียในฟาร์ม ทั้งมูลสุกรและน้ำเสีย
- ข. การควบคุมพาหะนำโรคในฟาร์ม ได้แก่ แมลงวัน หนู นก เรื่องกลิ่นเหม็น และเรื่องเสียงดังรบกวนชุมชนใกล้เคียงด้วย
- ค. ระบบการควบคุมแก๊สเรือนกระจก หรือคาร์บอนฟุตพริ้นท์
- ง. การปลูกต้นไม้ที่นอกจากให้ความร่มรื่น เพิ่มความสวยงามให้กับฟาร์มแล้ว ยังอาจช่วยป้องกันลมพายุ และช่วยลดแมลงวันด้วย
- จ. ทั้ง 4 ประเด็นข้างต้น

ปัญหาพิพาท ระหว่างมนุษย์และสัตว์ป่า (Human and Wildlife Conict) เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นทั่วโลก สาเหตุจากการรุกรานของมนุษย์เข้าสู่พื้นที่อาศัยของสัตว์ป่ามากขึ้น จึงเกิดพื้นที่ทับซ้อนระหว่างมนุษย์และสัตว์ป่านำมาซึ่งการพิพาทกัน ทำให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สิน และชีวิตของทั้งมนุษย์และสัตว์ป่า กรณีพิพาทระหว่างมนุษย์และลิง ก็เป็นปัญหาพิพาทในหลายพื้นที่ของประเทศไทยที่มีถิ่นอาศัยของลิงประเภทมะแคค (Macaques) รวมถึงในหลายๆ ประเทศที่เป็นถิ่นอาศัยของลิงประเภทนี้ พื้นที่พิพาทมีทั้งสถานที่ท่องเที่ยว วัด สำนักสงฆ์ ชุมชน ปัญหาที่พบคือ ลิงเข้ามาแย่ง ขโมยอาหาร รื้อทำลายอาคาร และสิ่งของ ตลอดจนทำร้ายมนุษย์

จากการได้เข้าร่วมประชุมเพื่อการแก้ปัญหาพิพาทระหว่างมนุษย์และลิง ในหลายๆ พื้นที่ ที่จัดโดยหน่วยงานราชการ และชุมชนชาวบ้าน พบว่า ยังมีความเข้าใจปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาที่คลาดเคลื่อนพอควร อาทิ ชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากลิง ต้องการให้นำลิงออกจากพื้นที่ให้หมดโดยเร็วที่สุด ไม่สนใจว่าจะนำไปปล่อยที่ใด (เท่ากับเป็นการย้ายปัญหาจากที่หนึ่งไปเกิดอีกที่หนึ่ง) หรือบางพื้นที่ก็เข้าใจว่า การทำหมันลิงจะช่วยแก้ปัญหาได้ทั้งหมด (กว่าประชากรลิงจะได้รับการควบคุมสำเร็จ ก็ยังต้องทนกับปัญหาการพิพาทอยู่ดี) หรือบางพื้นที่ให้ความสำคัญกับลิงเพราะเป็นสัตว์สัญลักษณ์ของท้องถิ่นนั้นๆ ไม่ให้นำลิงออกไปทั้งหมด แม้พื้นที่นั้นจะมีประชากรลิงที่ล้นอาศัย (เช่น ที่ศาลพระกาฬ ลพบุรี) เป็นต้น

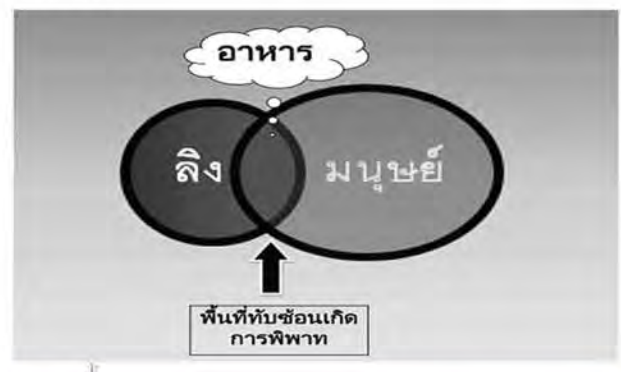
แนวทางการแก้ไขปัญหาพิพาทระหว่างมนุษย์และลิง จึงต้องเน้นไปในการบริหารจัดการทั้งมนุษย์และลิงที่เกิดขึ้นในบริเวณพื้นที่ทับซ้อนนั้นๆ ด้วยวิธีการแบบบูรณาการตามยุทธศาสตร์ 4 ข้อ คือ

1. การสร้างความเข้าใจ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมของมนุษย์ที่เกี่ยวข้อง
2. การสร้างระบบระวัง และป้องกัน
3. การควบคุมประชากรลิง
4. การฟื้นฟูระบบนิเวศและถิ่นอาศัยของลิง

การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ทั้ง 4 ควรที่จะดำเนินการพร้อมๆ กัน เพื่อแก้ไขปัญหาพิพาทได้อย่างสอดคล้องกัน โดยมีรายละเอียดในแต่ละยุทธศาสตร์ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างความเข้าใจ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมของมนุษย์ที่เกี่ยวข้อง

- **สร้างความเข้าใจ** จุดเริ่มต้นของปัญหา ไม่ได้มาจากลิง แต่มาจากความต้องการใช้พื้นที่ของมนุษย์ รุกล้ำพื้นที่อาศัยของลิงเกิดพื้นที่ทับซ้อนและปัญหาทวีขึ้นจากพฤติกรรมของมนุษย์ที่มักนำอาหารให้สัตว์ จึงพัฒนาเป็นปัญหาต่อเนื่องมา ลิงได้รับอาหารมนุษย์ที่มีความแตกต่างจากอาหารในธรรมชาติ อาจติดใจรสชาติและไม่สนใจหาอาหารในธรรมชาติอาหารมนุษย์ส่วนใหญ่มีพลังงานสูงจากแป้งและน้ำตาล เมื่อลิงได้รับอาหารเหล่านี้มากก็แปลงเป็นพลังงานเพื่อการสืบพันธุ์มากขึ้นด้วย ประชากรลิงจึงเพิ่มมากขึ้นเกินกว่าสมดุลของระบบนิเวศ อีกทั้งบางพื้นที่ที่ไม่มีสัตว์ผู้ล่า ลิงจึงมีอัตราอยู่รอดตามธรรมชาติมากขึ้น จึงเกิดเป็นภาวะประชากรล้น (over population) ของลิง ในหลายๆ พื้นที่เมื่อประชากรเพิ่มขึ้น ความต้องการอาหารก็เพิ่มขึ้น พฤติกรรมการหาอาหารของลิงจึงต้องบุกรุกเข้าไปในชุมชนมนุษย์มากขึ้น จึงเกิดวัฏจักรการพิพาทกันต่อไป มา ตามแผนภาพ

กลุ่มลิงมะแคค (Macaques) ที่พบว่ามีปัญหาพิพาทกับมนุษย์มากที่สุด คือ ลิงแสม หรือลิงหางยาว (ความยาวหางมากกว่าความยาวจากหัวถึงโคนหาง) (Crab-eating or Long-tailed Macaques, *Macaca fascicularis*) เป็นลิงที่มีประชากรมากที่สุด และพบทั่วทุกภาคของประเทศไทย จากบรรดาลิงมะแคค 5 ชนิดของไทย (ลิงกัง, ลิงเสน, ลิงวอก, ลิงวอกภูเขา และลิงแสม) ลิงแสมสามารถผสมพันธุ์ได้ทั้งปี และมีถิ่นอาศัยอยู่ใกล้ชุมชนมนุษย์มากกว่า จึงเกิดปัญหาพิพาทกับมนุษย์มากกว่าลิงชนิดอื่น

-**ความตระหนักและการมีส่วนร่วมของมนุษย์ที่เกี่ยวข้อง**
เรื่องที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์จัดการได้ยากกว่าสัตว์มาก จึงแบ่งกลุ่มมนุษย์ที่เกี่ยวข้องออกเป็น 5 กลุ่ม คือ

1. **กลุ่มที่ได้รับผลกระทบ** ได้แก่ ชาวบ้านชุมชน ธุรกิจต่างๆ ที่อยู่ในพื้นที่ปัญหา รวมถึงนักท่องเที่ยวที่เข้าไปในพื้นที่ กลุ่มนี้ส่วนใหญ่ต้องการให้แก้ปัญหาและนำสิ่งออกไปจากวิถีชีวิตให้มากที่สุด หรือให้มีการบริหารจัดการทางใดทางหนึ่งให้ได้

2. **กลุ่มที่ได้รับประโยชน์** ได้แก่ กลุ่มที่มีธุรกิจเกี่ยวกับสิ่ง เช่น ขายอาหารให้คนไปให้ลิง, จัดทัวร์ไปชมเกาะลิง กลุ่มนี้ส่วนใหญ่อาจไม่ได้มีที่อยู่ในพื้นที่ปัญหาและมองปัญหาเพียงการประกอบอาชีพ โดยมองข้ามไปว่าตัวเองเป็นผู้ร่วมสร้างปัญหาด้วย

3. **กลุ่มที่ร่วมสร้างปัญหา** คือกลุ่มที่มีพฤติกรรมที่มักนำอาหารมาให้ลิง ซึ่งมีทั้งคนในชุมชนเองหรือจากนอกชุมชน นักท่องเที่ยว และผู้ค้าพืชผักผลไม้ที่นำของเหลือจากการขายมาเทให้ลิงครวละมาก ๆ เป็นกลุ่มที่อาจไม่ได้รับทราบข้อมูล ข้อเท็จจริง ว่าอาหารเป็นปัจจัยหลักของการสร้างปัญหา

4. **กลุ่มที่ร่วมแก้ปัญหา** ได้แก่ หน่วยงานของภาครัฐ องค์การเอกชน ชุมชน และภาคธุรกิจ

5. **กลุ่มสนับสนุนทุน ปัจจัยแก้ปัญหา** ได้แก่ ทั้งภาครัฐ และ เอกชน

ดังที่กล่าวแล้วว่า เรื่องที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์จัดการได้ยากมาก ด้วยปัญหาพิพาทมีมูลเหตุจากมนุษย์ปัญหาที่เกิดขึ้นต่อเนื่องก็เป็นผลจากมนุษย์ ยุทธศาสตร์นี้จึงต้องเริ่มต้นด้วยหาเจ้าภาพจากกลุ่มที่ร่วมแก้ปัญหา ที่ผ่านมาพบว่าหน่วยงานท้องถิ่นในหลายๆ พื้นที่ก็ได้มีการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อแก้ไขปัญหา แต่อาจยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร ด้วยเหตุที่ปัญหานี้มีกระบวนการที่ควรเป็นแบบบูรณาการตามยุทธศาสตร์ทั้ง 4 ข้อ และมีหน่วยงานรับผิดชอบตามยุทธศาสตร์แต่ละข้อ โดยต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคเอกชนในพื้นที่มาร่วมทำงานด้วยตามยุทธศาสตร์ที่ 1

และเริ่มจากการสำรวจทัศนคติและสภาวะการณ์ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องในแต่ละพื้นที่ปัญหา ซึ่งอาจมีรายละเอียดแตกต่างกัน ความซับซ้อนจะมากขึ้นเมื่อมีกลุ่มที่ได้รับผลประโยชน์อยู่ด้วยตามด้วยมาตรการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจสื่อสารให้ถึงกลุ่มที่เกี่ยวข้องทั้งหมดและรณรงค์ให้ตระหนักและมีส่วนร่วมกับการแก้ไขปัญหา

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างระบบระวังและป้องกัน

ยุทธศาสตร์นี้เกี่ยวข้องกับการรับมือปัญหาที่มีผลกระทบต่อมนุษย์ที่เกี่ยวข้องโดยตรง แบ่งผลกระทบได้เป็น 2 ด้าน คือด้านกายภาพ ได้แก่ บ้านเรือน สิ่งของ ทรัพย์สิน อาหาร วัสดุต่างๆ ด้านชีวภาพ ได้แก่ โรคและเชื้อโรคต่างๆ ที่นำโดยลิงหรือการทำร้ายร่างกายมนุษย์โดยลิง ตัวอย่างของการกำหนดมาตรการในยุทธศาสตร์นี้ได้แก่

- **การจัดการขยะ** เนื่องจากขยะ และถังขยะเป็นแหล่งที่ลึงสร้างปัญหามากที่สุดจุดหนึ่ง อาจแก้ปัญหาด้วยการออกแบบถังขยะที่มีคุณสมบัติ 3 ประการคือ ป้องกันลิงคุ้ยขยะได้ คนทิ้งขยะได้สะดวก และคนเก็บขยะทำงานได้สะดวก และมีมาตรการห้ามการทิ้งขยะที่เป็นอาหารนอกถังขยะ

- **มาตรการสำหรับนักท่องเที่ยว** ในพื้นที่ที่มีลิง เช่น การห้ามให้อาหารลิง หรือแม้แต่แสดงให้ลิงเห็นว่าตนเองมีอาหาร การห้ามจับหรือสัมผัสลิง การห้ามเหยยหรือยั่วลิง การให้ความรู้ว่าลิงอาจมีโรคหรือเชื้อโรคสู่คนได้ ฯลฯ มาตรการนี้จะมีผลให้ลิงมีวินัย ไม่มีนิสัยที่จะสนใจหรือเข้าหาคนเพื่อขอ หรือแย่งอาหารและสร้างวินัยในการท่องเที่ยวของคนด้วย

-**การสำรวจโรคหรือเชื้อโรคต่าง ๆ ในลิงแต่ละพื้นที่** ให้เป็นข้อมูลทางระบาดวิทยา เนื่องจากลิงเป็นสัตว์กลุ่ม Primate จึงมีโรคหลายๆ โรคที่สามารถติดต่อถึงมนุษย์ได้มาก โรคจากเชื้อไวรัส อาทิ Herpes B, Monkeypox, Rabies ฯลฯ จากเชื้อแบคทีเรีย อาทิ วัณโรค, Salmonellosis, โรคเรื้อน (Leprosy, *Mycobacterium leprae*) ฯลฯ โรคจากโปรโตซัว ที่สำคัญคือ มาเลเรีย ซึ่งเคยพบชาวต่างชาติติดเชื้อ *Plasmodium knowlesi* (เป็นเชื้อมาเลเรียที่พบและทำให้เกิดโรคในลิงแสม) จากการมาเที่ยวในประเทศไทย นอกจากนั้นยังมีโรคจากกลุ่มพยาธิ และ เชื้อราต่างๆ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การควบคุมประชากรลิง

ภาวะประชากรล้นจากสาเหตุที่กล่าวแล้ว ยุทธศาสตร์นี้จึงเกี่ยวข้องกับการจัดการประชากรลิงไม่ให้แพร่พันธุ์มากกว่าที่เป็นอยู่ มิใช่กำจัดประชากรลิงให้ลดลงหรือหมดไปหลายๆพื้นที่ปัญหามีความคิดว่าถ้าจับลิงทำหมันได้จะแก้ปัญหาก็ได้หมด ซึ่งหาเป็นเช่นนั้นไม่ จึงต้องทำยุทธศาสตร์อื่นๆ ควบคู่กันไปด้วย ยุทธศาสตร์การควบคุมประชากรลิงนี้ จึงเน้นการทำหมันแบบไม่มีผลต่อพฤติกรรมการผสมพันธุ์ และปล่อยกลับคืนฝูงซึ่งควรมีความรู้ความเข้าใจถึงกลุ่มมะแค เป็นลิงที่มีลำดับชั้นทางสังคม (Hierarchy) ตัวจ่าฝูง หรือในระดับสูงทั้งตัวผู้และตัวเมียจะได้สิทธิ์ในการกินและผสมพันธุ์ ฯลฯ ก่อนตัวระดับต่ำในฝูงเสมอ การทำหมันด้วยวิธีตัดอัณฑะ (Castration) หรือตัดมดลูกและรังไข่(OVH) ไม่เหมาะสมเพราะจะทำให้ลิงขาดฮอร์โมนเพศที่สำคัญในการดำรงพฤติกรรมทางสังคมและพฤติกรรมการผสมพันธุ์ ลิงที่ถูกทำหมันด้วยวิธีนี้มักไม่สามารถอยู่ในฝูงได้ และถูกขับออกจากฝูงทำให้ไปเพิ่มปัญหาลิงที่อยู่ตามชุมชนมากขึ้นอีกหลักการทำหมันทั้งตัวผู้และตัวเมียในยุทธศาสตร์นี้ เน้นให้อัณฑะ และรังไข่ ยังคงทำงานได้ตามปกติ(การฝังฮอร์โมนคุมกำเนิดจึงไม่เข้ากับหลักการนี้) เพื่อรักษาพฤติกรรมการผสมพันธุ์ และสถานะทางสังคมลิงต่อไป โดยหากสามารถทำหมันในลิงลำดับสูงในฝูงได้ก่อนจะเป็นการช่วยควบคุมการผสมพันธุ์ได้ดีขึ้นด้วย วิธีการทำหมันที่ใช้คือ การผูกตัดท่อน้ำเชื้อในตัวผู้ (Vasectomy) และการผูกตัดท่อน้ำไขในตัวเมีย (Tubal ligation) ซึ่งจะต้องรีบปล่อยตัวที่ทำหมันแล้วกลับคืนฝูงให้เร็วที่สุด จึงต้องใช้เทคนิคที่ทำให้เกิดแผลเล็กที่สุด ผลข้างเคียงน้อยที่สุด โดยไม่จำเป็นต้องมีการดูแลแผลหลังผ่าตัดรายละเอียดของเทคนิคและวิธีการทำหมันจะได้นำเสนอในบทความถัดไป

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การฟื้นฟูระบบนิเวศและถิ่นอาศัยของลิง

ยุทธศาสตร์นี้ เน้นการจัดการหรือผลักดันให้ลิงสามารถอยู่ในพื้นที่ธรรมชาติได้อย่างสมดุล มีแหล่งน้ำและอาหารธรรมชาติเพียงพอ ซึ่งต้องอาศัยการสำรวจข้อมูลในระบบนิเวศว่ามีพืชอาหาร และแหล่งน้ำเพียงพอและเหมาะสมสำหรับประชากรลิงที่มีอยู่อย่างไร จำเป็นจะต้องมีการสร้างเสริม อย่างไร และต้องเฝ้าติดตามให้ลิงสามารถอาศัยในระบบนิเวศอย่างยั่งยืนอย่างไร นอกจากนั้น ในบางพื้นที่ อาจไม่ใช่แหล่งที่อาศัยธรรมชาติของลิง เช่น ที่ศาลพระกาฬ จ.ลพบุรี อาจต้องใช้วิธีสร้างนิคมสำหรับลิง โดยจัดหาพื้นที่ธรรมชาติ ปลูกพืชอาหารเสริม แล้วล้อมรั้วที่ออกแบบพิเศษให้ลิงไม่สามารถออกจากรั้วได้ แล้วนำลิงบางส่วนมาเลี้ยงไว้ในนิคมนี้

ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาพิพาทระหว่างมนุษย์และลิงที่กล่าวมานี้ กำลังมีความพยายามนำไปแก้ไขในพื้นที่ปัญหาหลายๆ ที่ แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จเป็นรูปธรรม ซึ่งก็ด้วยเหตุปัจจัยในยุทธศาสตร์ที่ 1 คือ การบริหารจัดการกับมนุษย์ที่เกี่ยวข้องดำเนินการได้ยากมาก หากแต่สามารถเริ่มต้นได้ และหากสำเร็จในทีเดียวหนึ่ง ก็จะเป็นต้นแบบในการแก้ไขปัญหาให้กับที่อื่นๆต่อไป

เอกสารอ้างอิง

สุจินดา มัลย์วิจิตรนนท์ และ ยูษุรุ สยามาตะ. 2550. สถานภาพของลิงมะแคในประเทศไทย : สัตว์จะอยู่ได้อย่างไรเมื่อมนุษย์เข้าไปรุกราน. ประมวลเรื่องการประชุมวิชาการทางสัตวแพทย์และการเลี้ยงสัตว์.ครั้งที่ 33 : 229-235.

คำถาม

1. ปัญหาพิพาทระหว่างมนุษย์และลิงปามีจุดเริ่มต้นจาก

- ก. ลิงมีความต้องการอาหารเพิ่มขึ้น
- ข. มนุษย์ชอบไปให้อาหารลิง
- ค. มนุษย์รุกรานพื้นที่อาศัยลิง
- ง. ประชากรลิงเพิ่มมากขึ้น
- จ. ไม่สร้างวินัยการท่องเที่ยวให้กับมนุษย์

2. ข้อใด ไม่ใช่ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาพิพาทระหว่างมนุษย์และลิงตามบทความนี้

- ก. การฟื้นฟูระบบนิเวศ และถิ่นอาศัยลิง
- ข. การออกกฎหมายอนุรักษ์ลิง
- ค. การสร้างความเข้าใจ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมของมนุษย์ที่เกี่ยวข้อง
- ง. การสร้างระบบระวัง และป้องกัน
- จ. การควบคุมประชากรลิง

3. ข้อใด ไม่ใช่ปัจจัยตามบทความนี้ที่ทำให้ประชากรลิงเกิดภาวะประชากรล้น (over population)

- ก. เป็นสัตว์ป่าคุ้มครองตาม พรบ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า
- ข. ได้รับอาหารจากมนุษย์
- ค. ได้รับสารอาหารที่มีพลังงานสูง
- ง. ลิงติดใจรสชาติอาหารจากมนุษย์
- จ. สัตว์ผู้ล่าลิงในธรรมชาติน้อยลง

4. ลิงมะแคค (Macaque) 5 ชนิดที่พบในประเทศไทย ชนิดใดที่พบมากที่สุดในประเทศไทย

- ก. ลิงกัง
- ข. ลิงเสน
- ค. ลิงวอก
- ง. ลิงแสม
- จ. ลิงวอกภูเขา

5. กระบวนการจัดการแก้ปัญหาแบบบูรณาการตามบทความนี้ ข้อใดจัดการได้ยากที่สุด

- ก. การควบคุมประชากรลิง
- ข. การกำหนดมาตรการทิ้ง และเก็บขยะในชุมชน
- ค. การให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชน
- ง. การฟื้นฟูระบบนิเวศ และถิ่นอาศัยของลิง
- จ. การสร้างความตระหนักและมีส่วนร่วมของมนุษย์ที่เกี่ยวข้อง

6. เชื้อมาเลเรียที่ปกติพบและทำให้เกิดโรคในลิงแสมคือ

- ก. Plasmodium malariae
- ข. Plasmodium falciparum
- ค. Plasmodium knowlesi
- ง. Plasmodium vivax
- จ. Plasmodium ovale

7. การทำหมันลิงด้วยวิธี Castration หรือ OVH จะทำให้เกิดผลใดตามมา

- ก. ลิงมีความต้องการอาหารเพิ่มมากขึ้น
- ข. ลิงอยู่กับฝูงเดิมไม่ได้ ถูกขับออกจากฝูง
- ค. ลิงอยู่ร่วมฝูงกันอย่างสงบ
- ง. ลิงไม่ออกมารบกวนชุมชนอีก
- จ. ถูกทุกข้อ

8. เหตุใดจึงไม่แนะนำให้ใช้วิธีการฝังฮอร์โมนเพื่อการคุมกำเนิดในยุทธศาสตร์ควบคุมประชากรลิง

- ก. ราคาแพง
- ข. มีโอกาสคุมกำเนิดไม่ได้ผล
- ค. ฮอร์โมนมีผลต่อการทำงานของรังไข่ หรืออันตราย
- ง. ต้องนำเข้าฮอร์โมนจากต่างประเทศ
- จ. มีผลข้างเคียงจากฮอร์โมน

9. พื้นที่พิพาทระหว่างมนุษย์และลิงพื้นที่ใดในประเทศไทย ที่ลิงไม่มีแหล่งอาศัยตามธรรมชาติในพื้นที่

- ก. เขาวัง จังหวัดเพชรบุรี
- ข. สวนสัตว์เปิดเขาเขียว จังหวัดชลบุรี
- ค. ชุมชนบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร
- ง. ศาลพระกาฬ จังหวัดลพบุรี
- จ. เทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี

10. ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาพิพาทระหว่างมนุษย์และลิง ควรเริ่มด้วยยุทธศาสตร์ใดก่อน

- ก. การสร้างความเข้าใจ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมของมนุษย์ที่เกี่ยวข้อง
- ข. การสร้างระบบระวัง และป้องกัน
- ค. การควบคุมประชากรลิง
- ง. การฟื้นฟูระบบนิเวศและถิ่นอาศัยของลิง
- จ. พร้อมๆ กันทั้ง 4 ยุทธศาสตร์

I. ข้อบ่งใช้

- ใช้กู้ชีพ ในกรณี shock
- ให้ในกรณีที่มียาการดัดนี้ร่วมด้วย ภาวะขาดน้ำ ภาวะโพแทสเซียมต่ำ และภาวะ metabolic acidosis
- เพื่อจัดการกับปัญหาความไม่สมดุลของ electrolytes
- การให้สารอาหารโดยไม่ผ่านทางเดินอาหาร (Parenteral; โดยการฉีด)
- เพื่อการรักษาภาวะโลหิตจางและภาวะความผิดปกติของการแข็งตัวของเลือด

II. การกระจายตัวของน้ำในร่างกาย และ electrolytes ในร่างกาย

A. น้ำในร่างกาย

- ปริมาณน้ำในร่างกาย คิดเป็น 50-70% ของน้ำหนักตัวในสัตว์โตเต็มวัย ส่วนในแมวจะมีสัดส่วนของน้ำต่ำกว่านี้เล็กน้อย ส่วนในสัตว์วัยอ่อน และลูกสัตว์ จะมีสัดส่วนของน้ำ มากกว่านี้
- น้ำในเซลล์ หรือเรียกว่า intracellular water จะมีอยู่ 40% ของน้ำหนักตัวสัตว์
- ส่วนนํ้านอกเซลล์ หรือเรียกว่า extracellular water จะมีอยู่ 20% ของน้ำหนักตัว
- ส่วนของเหลวที่อยู่ระหว่างเซลล์ หรือเรียกว่า interstitial uid จะมีอยู่ 12-14% ของน้ำหนักตัว และน้ำที่อยู่ในเส้นเลือด จะมีอยู่ ประมาณ 6-8% ของน้ำหนักตัว

B. Electrolytes

- โซเดียม และคลอไรด์ จะมีมากในของเหลวนอกเซลล์ (extracellular fluid), และ จะมีน้อยในของเหลวในเซลล์ (intracellular fluid)
- ส่วน โพแทสเซียม, แมกนีเซียม และ ฟอสฟอรัส จะมีน้อยในของเหลวนอกเซลล์ (extracellular fluid) และจะมีมากในของเหลวในเซลล์ (intracellular fluid)

III. ความต้องการสารน้ำ สำหรับการ maintenance

- ปริมาณน้ำที่นำเข้าสู่ตัวสัตว์ จะต้องเท่ากับ ปริมาณน้ำที่สูญเสียออกจากตัว ในสัตว์ปกติ
- ปริมาณน้ำที่ไม่สามารถตรวจวัดได้ (insensible water loss) จะมีปริมาณประมาณ 20 มิลลิลิตร ต่อ กิโลกรัม ต่อ วัน

- ส่วนปริมาณน้ำที่สามารถตรวจวัดได้ (sensible water loss) จะมีปริมาณ อยู่ที่ 20 - 40 มิลลิลิตร ต่อ กิโลกรัม ต่อ วัน
- สารน้ำประเภท 0.45% โซเดียมคลอไรด์ถือว่าเป็นของเหลวที่เหมาะสมในการใช้ maintenance แต่สารน้ำประเภทนี้อาจมีปริมาณโพแทสเซียม ที่ไม่มาก, ส่วนสารน้ำประเภท Lactated Ringer's และ 0.9% โซเดียมคลอไรด์นั้นถือว่าเป็นของเหลวที่ใช้ maintenanc ได้ไม่ดี เนื่องจาก มีส่วนประกอบของ โซเดียม และคลอไรด์ ที่มากเกินไป

IV. ภาวะขาดน้ำ (dehydration)

A. สาเหตุของ dehydration

- การกินน้ำลดลง (ศูนย์ควบคุมการกระหายน้ำ และศูนย์ควบคุมการหิวลดลง ในสัตว์ป่วย, หรือการลดลงของอาหารที่สัตว์กินเข้าไป)
- การสูญเสียน้ำเพิ่มขึ้น (เช่น ปัสสาวะ มากกว่าปกติ อาเจียน ท้องเสีย น้ำลายไหล burns)

B. ชนิดของภาวะ dehydration

1. Isotonic dehydration

- พบว่าค่าความเข้มข้นของโซเดียมในซีรัม อยู่ในระดับปกติ ในภาวะ dehydration
- พบได้ ในกรณีที่มีการสูญเสีย น้ำ และ electrolytes ในสัดส่วนเดียวกันกับ สัดส่วนในซีรัม

2. Hypertonic dehydration

- พบว่าค่าความเข้มข้นของโซเดียมในซีรัม มีระดับเพิ่มขึ้น ในขณะที่มีภาวะ dehydration
- เกิดขึ้นในกรณี ที่มีการสูญเสีย น้ำ มากกว่า electrolyte ในซีรัม

3. Hypotonic dehydration

- พบว่าค่าความเข้มข้นของโซเดียมในซีรัม มีระดับน้อยลง ในขณะที่มีภาวะ dehydration
- พบว่ามี การสูญเสีย isotonic fluid ร่วมกับการได้รับ และดูดซึม hypotonic fluid จึงเกิด net dilutional effect

C. การตรวจภาวะ dehydration

1. ภาวะ dehydration นี้สามารถสังเกตได้
หากร่างกายเริ่มมีการสูญเสียน้ำออกจาก
ร่างกายประมาณ 5%, หากมีการสูญเสีย
น้ำอย่างรวดเร็ว 12% อาจทำให้เกิด
อันตรายถึงชีวิต
2. มีประวัติว่ากินน้ำน้อย หรือมีการอาเจียน
ปัสสาวะมาก ท้องเสีย หอบมากกว่า
ปกติ (excessive panting) หรือ น้ำลาย
ไหลมากกว่าปกติ ก็ทำให้เกิดภาวะขาด
น้ำได้เช่นกัน
3. การตรวจภายนอก (Physical
Examination)
 - a. ภาวะอื่นๆ ที่มักพบ ร่วมกับภาวะขาด
น้ำ ได้แก่ เชื้องซึม น้ำหนักลดลงอย่าง
กะทันหัน ตาลึกโหล (sunken eyes)
ผิวหนังขาดความเต่งตึง (turgor)
เยื่อเมือกแห้ง หัวใจเต้นเร็ว การเติม
เต็มของเส้นเลือดฝอยเกิดขึ้นได้น้อยลง
(decreased capillary rell)และอาการ
ของการช็อค
 - b. ความเต่งตึง (ยืดหยุ่น) ของผิวหนัง
(skin turgor)
 - (1) หากดึงผิวหนังขึ้นไม่สูงมากผิวหนังควร
จะกลับสู่สภาพเดิมในเวลาอันรวดเร็ว
 - (2) หากภาวะขาดน้ำดำเนินไปเรื่อยๆ จะพบ
ว่าระยะเวลาการกลับสู่สภาพเดิมหลัง
จากดึงผิวหนัง จะยาวนานขึ้น
 - (3) ความยืดหยุ่นของผิวหนัง จะสามารถใช้
เป็นตัวบ่งชี้สภาพขาดน้ำได้ ก็ต่อเมื่อ
ร่างกายมีการสูญเสียน้ำไป 5-10%

D. การประเมินภาวะขาดน้ำ

1. พบว่าค่า PCV และค่า plasma protein
เพิ่มขึ้น ในขณะที่มีการขาดน้ำ
2. หากสัตว์อยู่ในภาวะขาดน้ำ และไต่ยังมี
ประสิทธิภาพคืออยู่ จะพบว่าค่าความ
ถ่วงจำเพาะของปัสสาวะจะมีค่าสูงขึ้น
3. โดยทั่วไปแล้ว มักจะพบภาวะ metabolic
acidosis ในกรณีสัตว์อยู่ในภาวะขาดน้ำ

E. การแก้ไขภาวะขาดน้ำ

1. ปริมาณของเหลว = % dehydration x
น้ำหนักตัวเป็นกิโลกรัม = จำนวน
ของเหลวที่ต้องให้ทดแทน
2. การเลือกชนิดของของเหลวเพื่อการ
ทดแทน จะขึ้นอยู่กับ ค่าของ electrolytes
ต่างๆ และ สภาพความเป็นกรด เบส

rehydration หรือ replacement เมื่อสัตว์
สูญเสีย

1. Osmolarity

- a. Hypotonic; จะมีค่า osmolarity
น้อยกว่า 300 mOsm
ต่อ กิโลกรัม (0.45% saline)
- b. Hypertonic; จะมีค่า osmolarity
มากกว่า 300 mOsm ต่อ กิโลกรัม
(5% dextrose ใน 0.9% saline)
- c. Isotonic; จะมีค่า osmolarity ใกล้เคียง
300 mOsm ต่อกิโลกรัม
(เช่น Lactate Ringer's solution,
Plasma-Lyte 148, Normosal-R,
และ 0.9% saline)

2. ของเหลวที่ใช้สำหรับทดแทน

(Replacement Fluid) ถูกผลิตขึ้นสำหรับ
ภาวะขาด electrolytes ในแต่ละกรณีไป

B. Colloid solution จะประกอบไปด้วยโมเลกุล
ที่มีขนาดใหญ่ และมันจะดึงดูดน้ำออกจาก
ช่องว่าง interstitial spaces ของเหลวชนิดนี้
เหมาะสมมากที่สุดสำหรับทดแทนปริมาตร
เลือดในหลอดเลือด (intravascular volume)
แต่ว่าไม่เหมาะสมกับการทดแทนปริมาตร
สูญเสีย extravascular Fluid

1. Natural colloid จะถูกสร้างขึ้นในร่างกาย
สารนี้จะถูกนำมาเพื่อใช้ในภายหลัง
(เป็นส่วนประกอบของ
blood transfusion)
2. Synthetic colloid (ตัวอย่างเช่น
hetastarch) เป็นโมเลกุลที่มี
polysaccharide ที่ซับซ้อน
 - a. ถูกใช้ ร่วมกับ การให้ของเหลวแบบ
Crystalloid uid, ส่วนใหญ่
มักจะใช้กับสัตว์ป่วย ที่มีภาวะ
โปรตีนในกระแสเลือดต่ำ และมีค่า
oncotic pressure ต่ำ และใช้ใน
ภาวะช็อค
 - b. ต้องใช้อย่างระมัดระวัง ในกรณีสัตว์
ป่วยที่มีความเสี่ยงกับภาวะปอดบวม
น้ำที่ไม่ได้มีสาเหตุมาจากโรคหัวใจ,
ในสัตว์ป่วย CHF,และในสัตว์ป่วยที่ไม่
สามารถผลิตปัสสาวะได้

C. สารน้ำที่ควรมีไว้ใช้

1. สารน้ำที่สำคัญ คือ สารละลาย
อิเล็กโทรไลต์ ที่มีพื้นฐานเป็นเบส
(alkalizing basic electrolyte solution)
เช่น lactated Ringer's solution,
Plasma-Lyte 148, และ Normosol-R)
2. หากสัตว์จำเป็นต้องได้รับ โซเดียม หรือ
คลอไรด์ เพิ่มเติม เพื่อคงระดับ
volume expansion หรือเพื่อจัดการ

V. ชนิดของสารน้ำ

A. Crystalloid solution สามารถกระจายตัว
(redistribute) ได้อย่างรวดเร็ว ดีที่สุดสำหรับ

- กับปัญหา metabolic alkalosis
ต้องเลือกใช้สารน้ำชนิด 0.9% saline v
- เมื่อได้กัมตามที่ต้องรักษาสัตว์ป่วยที่มีภาวะโซเดียมในกระแสเลือดสูง (hypernatremia), หรือสัตว์ป่วยที่ขาดน้ำ (water deficit) กรณีดังกล่าวต้องเลือกใช้สารน้ำที่มีปริมาณโซเดียมต่ำ เช่น 0.45% โซเดียม ใน 2.5% dextrose และ Plasma-Lyte 56, Normosol-M, หรือ 5% dextrose ในน้ำ (5% dextrose in water)
 - หากสัตว์ป่วย ต้องได้รับปริมาณของเหลวเข้าสู่ภายในเส้นเลือดอย่างรวดเร็ว (rapid intravenous expansion) หรือสัตว์ป่วยมีระดับ oncotic pressure ต่ำ กรณีนี้ เราจำเป็นต้องมี สารน้ำ synthetic colloid เตรียมพร้อมไว้ เพื่อให้ร่วมกับสารน้ำชนิด crystalloid fluid แก่สัตว์ป่วย

VI. การเสริม electrolyte(s)

กรณีให้สารน้ำโดยไม่ผ่านทางเดินอาหาร (parenteral fluid)

A. โพแทสเซียม

- ให้เพิ่ม โพแทสเซียม ลงในสารน้ำ หากความเข้มข้นของโพแทสเซียมในซีรัม น้อยกว่า 3.5 mEq ต่อ ลิตร นอกจากนั้น ก็ยังคงต้องเพิ่มโซเดียมลงไปในการนี้ สัตว์ป่วยมีปัญหา ventricular arrhythmia ร่วมกับค่าความเข้มข้นของโพแทสเซียมในกระแสเลือด ที่ 3.5-4.5 mEq ต่อลิตร
- หากจำเป็นต้องให้โพแทสเซียมลงในสารน้ำเพื่อการ maintenance ก็ควรเพิ่มโพแทสเซียมลงไปปริมาณ 20-30 mEq ต่อ ลิตร
- ความเร็วในการให้สารน้ำนั้นถือว่าสำคัญมาก การให้ โพแทสเซียม ต้องใช้อย่างระมัดระวัง เนื่องจากสัตว์อาจตายได้จากภาวะโพแทสเซียมในกระแสเลือดมากเกินไป (hyperkalemia) ไม่ควรให้โพแทสเซียมเร็วเกิน 0.5 mEq ต่อ กิโลกรัม ต่อชั่วโมง

B. Alkaline

- หากต้องการให้สารทดแทนความเป็นเบส แก่สัตว์อย่างรวดเร็ว ก็ควรให้ โซเดียมไบคาร์บอเนต
- ให้เพิ่ม โซเดียมไบคาร์บอเนต ลงในสารน้ำที่มี แคลเซียมเป็นส่วนประกอบ
- ห้ามใช้ ในสัตว์ป่วยที่มีปัญหาการทำงานของระบบทางเดินหายใจผิดปกติ (respiratory dysfunction)

C. แมกนีเซียม

- สามารถใช้ได้ในกรณี สัตว์ป่วยที่มีภาวะโพแทสเซียมในกระแสเลือดต่ำ (hypokalemia) สัตว์ป่วย diabetic ketoacidosis, และสัตว์ป่วย CHF
- ปกติแล้ว จะใช้ แมกนีเซียมซัลเฟต หรือ แมกนีเซียมคลอไรด์
- ห้ามใช้ในสัตว์ป่วยที่ไม่สามารถผลิตปัสสาวะได้ (oliguric patient)

D. Dextrose

- ให้ dextrose ในกรณีสัตว์ป่วยมีภาวะน้ำตาลในกระแสเลือดต่ำ (hypoglycemia) เนื่องจากการติดเชื้อในกระแสเลือด (sepsis), สัตว์ป่วยที่มีภาวะ insulinoma สัตว์ที่ได้รับ อินซูลินมากเกินไป และสัตว์ป่วยที่มีปัญหาโรคตับ

E. แคลเซียม

- สามารถใช้ได้ทั้ง แคลเซียมกลูโคเนต และ แคลเซียมคลอไรด์
- ห้ามให้ ทางใต้ผิวหนัง (SC)
- ให้ในกรณี seizures หรือ tetany จากภาวะแคลเซียมในกระแสเลือดต่ำ (hypocalcemia); ต้องตรวจเช็คหัวใจด้วยหลังจากให้ยา เนื่องจากจะเกิดอันตรายจากการให้ได้ โดยจะเกิดภาวะหัวใจเต้นช้า

F. ฟอสฟอรัส

- จะให้ฟอสฟอรัสเสริม ก็ต่อเมื่อ มีภาวะฟอสฟอรัสในกระแสเลือดต่ำอย่างชัดเจน (significant hypophosphatemia); ซึ่งมักจะให้ในกรณี สัตว์ป่วย diabetic ketoacidosis
- ระวังการให้เกินขนาด

VII. แนวทางการเลือกสารน้ำเบื้องต้น

A. เลือกสารน้ำ โดยพิจารณาจาก ระดับโซเดียมในซีรัม

- หากพบว่า โซเดียมในกระแสเลือดอยู่ในระดับปกติ (normonatremia), ให้ใช้สารน้ำ ที่มีโซเดียมในระดับปกติ และ osmolarity ปกติ เช่น Lactate Ringer's solution, Plasma-Lyte 148, Normosol-R, หรือ 0.9% โซเดียมคลอไรด์
- หากพบว่า โซเดียมในกระแสเลือดสูงกว่าระดับปกติ (hypernatremia), ควรเลือกสารน้ำที่ประกอบด้วย น้ำ มากกว่า เกลือ, ให้เลือกใช้ hypotonic solution เช่น 5% dextrose ใน water, หรือ 0.45% โซเดียม ใน 2.5% dextrose

3. หากพบว่า โซเดียมในกระแสเลือดต่ำกว่าระดับปกติ (hyponatremia), ควรเลือกสารน้ำที่ประกอบด้วยเกลือที่มากกว่า, อย่างไรก็ตาม เราจะใช้ hypertonic uids ก็ต่อเมื่อ สัตว์มีโซเดียมในกระแสเลือดน้อยกว่าปกติอย่างมาก เท่านั้น
- B. วัตถุกันเสีย หรือเรียกว่า Preservative
1. Benzoic acid ถูกใช้เป็นวัตถุกันเสีย, โดยกรด Benzoic นี้ สามารถเป็นพิษกับร่างกายได้
 2. อาการของพิษจาก Benzoic acid ได้แก่ อาการทางระบบประสาท
 3. ห้ามใช้สารน้ำ ที่ประกอบด้วย วัตถุกันเสียใน แมว, ลูกสุนัข, และสุนัขตัวเล็ก

VIII. เส้นทางการให้สารน้ำ โดยไม่ผ่านทางเดินอาหาร (parenteral fluid)

- A. ให้สารน้ำ เข้าใต้ผิวหนัง (SC)
1. ห้ามใช้ในกรณีสัตว์ที่อยู่ในภาวะช็อค, ภาวะขาดน้ำอย่างรุนแรง, ภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำกว่าปกติ, หรือ ในกรณีใดๆก็ตาม ที่สัตว์ต้องการสารน้ำเข้าร่างกายอย่างเร่งด่วน
 2. ห้ามให้สารน้ำชนิด 5% dextrose in water ทางใต้ผิวหนัง ในกรณีขาดน้ำอย่างรุนแรง
 3. เลือกตำแหน่งการให้สารน้ำทางใต้ผิวหนัง ในบริเวณ ลำตัว (trunk)
- B. ให้สารน้ำ เข้าหลอดเลือดดำ (IV)
1. ให้ในกรณีต้องการความถูกต้องแม่นยำ สำหรับการให้สารน้ำในปริมาณมากๆ
 2. ในกรณีแมว, หรือสุนัขตัวเล็ก, หรือกรณีโรคที่มีความรุนแรง; กรณีดังกล่าว ควรให้สารน้ำเข้าเส้นเลือดดำ jugular
 3. เส้นเลือดดำอื่นๆ ก็สามารถให้ได้ เช่น Cephalic veins, Femoral veins, หรือ lateral sphenous Vein
 4. สำหรับแมว และสุนัขเล็ก ให้ใช้เข็มเบอร์ 20-22 guage, และใช้เข็มเบอร์ 14-20 guage ในสุนัขขนาดกลาง และสุนัขขนาดใหญ่
 5. ต้องทำการใส่ catheter ด้วยวิธีปลอดเชื้อ และต้องเปลี่ยน catheter ในทุกๆ 72 ชั่วโมง, ในขณะที่ให้สารน้ำนั้น ต้องทำการเฝ้าระวัง เรื่องภาวะไข้, จำนวนเม็ดเลือดขาว, และฟังเสียง heart murmur
- C. การให้สารน้ำเข้าช่องท้อง (intraperitoneal route) มักจะให้ในกรณีให้เลือด (transfusion) ในลูกสุนัขที่มีภาวะโลหิตจาง และลูกแมวที่มีภาวะโลหิตจาง

IX. อัตราเร็วของการให้สารน้ำ

- A. จะเป็นการดีที่สุด หากให้สารน้ำในปริมาณเท่าๆกัน ตลอดวัน
1. หากไม่สามารถเฝ้าสังเกต สาย IV line ได้ ก็ไม่สามารถให้สารน้ำเข้าเส้นเลือดดำได้
 2. หากจำเป็น สามารถให้สารน้ำปริมาณที่ต้องให้ 24 ชั่วโมง ให้เสร็จภายใน 4-8 ชั่วโมงได้
- B. การให้สารน้ำผ่านเครื่อง infusion pumps ทำให้สามารถให้สารน้ำเข้าทางหลอดเลือดดำได้ในปริมาณที่ถูกต้องแม่นยำ
- C. “Ins and outs”
1. ตรวจวัด ปริมาณปัสสาวะที่สัตว์ขับออกจากร่างกาย (urine output) ไม่เช่นนั้น จะทำให้สารน้ำที่ให้มีปริมาณมากเกินไป ในกรณี oliguria และทำให้ได้รับสารน้ำน้อยเกินไปในกรณีที่สัตว์ปัสสาวะมากกว่าปกติ
 2. ดังนั้น น้ำหนักสัตว์ ควรจะคงเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง (remain static)

X. การตรวจสอบประสิทธิภาพของการให้สารน้ำเพื่อการรักษา

- A. ตรวจสอบจากน้ำหนักตัว; หากสัตว์มีน้ำหนักตัวเพิ่มขึ้น หรือลดลง 1 กิโลกรัม แสดงว่า มีการเพิ่มขึ้น หรือการลดลง ของน้ำในร่างกาย 1000 มิลลิลิตร
- B. สำหรับค่า PCV และค่า plasma protein ควรจะต้องลดลง เมื่อร่างกายได้รับสารน้ำเพียงพอ ในระดับปกติ (successful rehydration)
- C. การตรวจสอบ Central venous pressure (CVP) ควรตรวจเพื่อ ป้องกันภาวะหัวใจทำงานมากเกินไป (overload of the heart) และเพื่อป้องกันภาวะปอดบวมน้ำ หากพบว่า CVP มีค่าเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เราจะต้องปรับลดอัตราเร็วของการให้สารน้ำลง
- D. การตรวจสอบ electrolytes และ สภาพความเป็นกรด เบส; ควรตรวจวัดค่า electrolytes และค่าความเป็นกรด เบส ทุก 12-24 ชั่วโมง

XI. การได้รับน้ำมากเกินไป (overhydration)

- A. สามารถสังเกตได้จากอาการทางคลินิก ได้แก่ น้ำหนักตัวเพิ่มมากขึ้น ค่า CVP เพิ่มมากขึ้น มีการถ่ายปัสสาวะเพิ่มมากขึ้น เกิดความรู้สึกว่าใต้ผิวหนังมีลักษณะเหมือน gelatin (gelatinous feel) ภาวะปอดบวมน้ำ อาเจียน ท้องเสีย
- B. หากเกิดภาวะ overhydration ขึ้น จำเป็นต้องหยุดการให้สารน้ำทุกชนิด แล้วให้ยาขับน้ำ เพื่อจัดการกับปัญหา

คำถาม

1. ในสัตว์โตเต็มวัยจะมีปริมาณน้ำคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักตัวสัตว์?

- ก. 20-40%
- ข. 30-50%
- ค. 40-60%
- ง. 50-70%
- จ. 60-80%

2. ปริมาณน้ำที่ร่างกายสูญเสียไปและไม่สามารถตรวจวัดได้ (insensible water loss) จะมีปริมาณเท่าใดต่อน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม ต่อวัน?

- ก. ประมาณ 10 มิลลิลิตร ต่อ กิโลกรัม ต่อ วัน
- ข. ประมาณ 20 มิลลิลิตร ต่อ กิโลกรัม ต่อ วัน
- ค. ประมาณ 30 มิลลิลิตร ต่อ กิโลกรัม ต่อ วัน
- ง. ประมาณ 40 มิลลิลิตร ต่อ กิโลกรัม ต่อ วัน
- จ. ประมาณ 50 มิลลิลิตร ต่อ กิโลกรัม ต่อ วัน

3. ข้อใดเหมาะสมที่สุดสำหรับ สาเหตุของภาวะขาดน้ำ (Dehydration)?

- ก. การกินน้ำลดลง และการสูญเสียน้ำเพิ่มขึ้น
- ข. การกินน้ำลดลง
- ค. การสูญเสียน้ำเพิ่มขึ้น
- ง. การกินอาหารลดลง
- จ. การที่สัตว์มีภาวะไข้

4. สารน้ำ Crystalloid solution ใดถือเป็น Isotonic solution?

- ก. 0.45% saline
- ข. 5% dextrose ใน 0.9% saline
- ค. Lactate Ringer's solution
- ง. Hetastarch
- จ. Whole blood

5. สารน้ำใดมีคุณสมบัติดังนี้ มีโมเลกุล polysaccharide ที่ซับซ้อน มักถูกใช้ร่วมกับการให้สารน้ำแบบ Crystalloid uid มักใช้ในสัตว์ป่วยซึ่งมีภาวะโปรตีนในกระแสเลือดต่ำ และมีค่า oncotic pressure ต่ำ และใช้ในภาวะช็อค ต้องใช้อย่างระมัดระวัง ในกรณี สัตว์ป่วยที่มีความเสี่ยงกับภาวะปอดบวมที่ไม่ได้มีสาเหตุมาจากโรคหัวใจในสัตว์ป่วย CHF และในสัตว์ป่วยที่ไม่สามารถผลิตปัสสาวะได้?

- ก. 0.45% saline
- ข. 5% dextrose ใน 0.9% saline
- ค. Lactate Ringer's solution
- ง. Hetastarch
- จ. Whole blood

6. หากความเข้มข้นของโพแทสเซียมในซีรัมน้อยกว่า 3.5 mEq ต่อลิตร สัตว์แพทย์สามารถให้โพแทสเซียมเข้าทางเส้นเลือดดำได้ในอัตราเร็วเท่าใด?

- ก. ไม่ควรให้โพแทสเซียมเร็ว เกิน 0.5 mEq ต่อ กิโลกรัม ต่อชั่วโมง
- ข. ไม่ควรให้โพแทสเซียมเร็ว เกิน 0.8 mEq ต่อ กิโลกรัม ต่อชั่วโมง
- ค. ไม่ควรให้โพแทสเซียมเร็ว เกิน 1.0 mEq ต่อ กิโลกรัม ต่อชั่วโมง
- ง. ไม่ควรให้โพแทสเซียมเร็ว เกิน 3.0 mEq ต่อ กิโลกรัม ต่อชั่วโมง
- จ. สามารถให้โพแทสเซียมในความเร็วระดับใดก็ได้ไม่เป็นอันตรายแก่ตัวสัตว์

7. ในภาวะ Hypocalcemia หากมีการพิจารณาให้แคลเซียมเข้าสู่กระแสเลือด สัตว์แพทย์ควรให้ความระมัดระวังกับภาวะใดมากที่สุด?

- ก. ภาวะขาดน้ำ
- ข. ภาวะ Shock
- ค. ภาวะหายใจช้า
- ง. ภาวะชัก
- จ. ภาวะหัวใจเต้นช้า

8. การให้สารน้ำทางเส้นเลือดดำต้องทำการใส่ Intravenous catheter ด้วยวิธีปลอดเชื้อและต้องเปลี่ยน catheter ในทุกกี่ชั่วโมง?

- ก. 12 ชั่วโมง
- ข. 24 ชั่วโมง
- ค. 36 ชั่วโมง
- ง. 48 ชั่วโมง
- จ. 72 ชั่วโมง

9. ข้อใดถูกต้องที่สุดหลังจากสัตว์ได้รับสารน้ำทดแทนอย่างเพียงพอ (Successful rehydration)?

- ก. ค่า PCV และค่า plasma protein ควรลดลงเมื่อร่างกายได้รับสารน้ำเพียงพอ
- ข. ค่า WBC และค่า plasma protein ควรเพิ่มขึ้นเมื่อร่างกายได้รับสารน้ำเพียงพอ
- ค. ค่า Creatinine และค่า ALT ควรลดลงเมื่อร่างกายได้รับสารน้ำเพียงพอ
- ง. ค่า Creatinine และค่า ALT ควรเพิ่มขึ้นเมื่อร่างกายได้รับสารน้ำเพียงพอ
- จ. ไม่สามารถใช้ค่าทางโลหิตวิทยาตรวจวัด Successful rehydration ได้

10. ปัญหา Overhydration หลังจากการให้สารน้ำควรได้รับการจัดการอย่างไร?

- ก. ปัญหา Overhydration ไม่จำเป็นต้องได้รับการจัดการใดๆ
- ข. จำเป็นต้องหยุดการให้สารน้ำทุกชนิดแล้วให้ยาขับน้ำ เพื่อจัดการกับปัญหา
- ค. เพิ่มปริมาณสารที่ให้อย่างต่อเนื่องแล้วให้ยาขับน้ำเพื่อจัดการกับปัญหา
- ง. ให้สารน้ำประเภท Crystalloid และ Colloid พร้อมกันอย่างต่อเนื่อง
- จ. ให้ยากลุ่ม Steroid

ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องทางสัตวแพทย์ สัตวแพทยสภา

เลขที่ 68/8 หมู่ 1 ตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000

โทรศัพท์ 0-2017-0700-8 โทรสาร 0-2017-0709

คะแนน

กระดาษคำตอบสำหรับชุดคำถาม – คำตอบ สารสัตวแพทยสภา ฉบับที่ 10
สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง

ชื่อและนามสกุล (น.สพ. / สพ.ญ.)

เลขที่ใบอนุญาต 01 – /

โทรศัพท์

เลขที่บัตรประชาชน - - - -

CE-1

CE-2

CE-3

ข้อ	Back to the Nature แนวคิดใหม่เพื่อการจัดการฟาร์มสุกรที่ต้องเปลี่ยนไป	ก	ข	ค	ง	จ	การบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหาพิพาทระหว่างมนุษย์และลิง	ก	ข	ค	ง	จ	การให้สารน้ำในสัตว์เล็ก	ก	ข	ค	ง	จ
1																		
2																		
3																		
4																		
5																		
6																		
7																		
8																		
9																		
10																		

สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่งที่สนใจสะสมหน่วยกิต ให้ทำเครื่องหมาย X ลงบนกระดาษคำตอบด้วยปากกาเท่านั้น และส่งกระดาษคำตอบนี้ไปยังศูนย์การศึกษาต่อเนื่องทางสัตวแพทย์ สัตวแพทยสภา (ตามที่อยู่ข้างต้น)

รับพิจารณากระดาษคำตอบที่ใช้ปากกาทำเครื่องหมายและส่งทางไปรษณีย์เท่านั้น ไม่รับกระดาษคำตอบทางโทรสาร อีเมล หรือเอกสารที่เป็นกระดาษสแกน / ถ่ายเอกสาร

หากตอบถูกไม่น้อยกว่า 6 ใน 10 ข้อ จะได้รับ 1 หน่วยกิตสะสมต่อ 1 เรื่องคำถาม
กำหนดส่งกระดาษคำตอบภายในวันที่ 15 ธันวาคม 2558

ลงชื่อสัตวแพทย์ผู้ตอบ

(.....)

วันที่

เปิดการลงทะเบียน e-Learning

ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องทางสัตวแพทย์

ตั้งแต่ 15 มิ.ย. ถึง 13 พ.ย. 2558 นี้เท่านั้น

บทความเพิ่มพูนความรู้ทางสัตวแพทย์

รายวิชา Companion 20 บทความ

(Small animal , Equine , Exotic pets)

ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่

<http://vetcouncil.or.th/elearning>

เมืองชล สัตว์รักษ์

843/2 ซอยตลาดใหม่
ต.บ้านโหนด อ.เมือง จ.ชลบุรี

โทร 038-272719, 038-794281 Fax 038-758236

สัตว์เลี้ยงมีปัญหาควรปรึกษาสัตวแพทย์

A SANOFI COMPANY

Merial is a world-leading, innovation-driven animal health company, providing a comprehensive range of products to enhance the health, well-being and performance of a wide range of animals.

the innovation
company

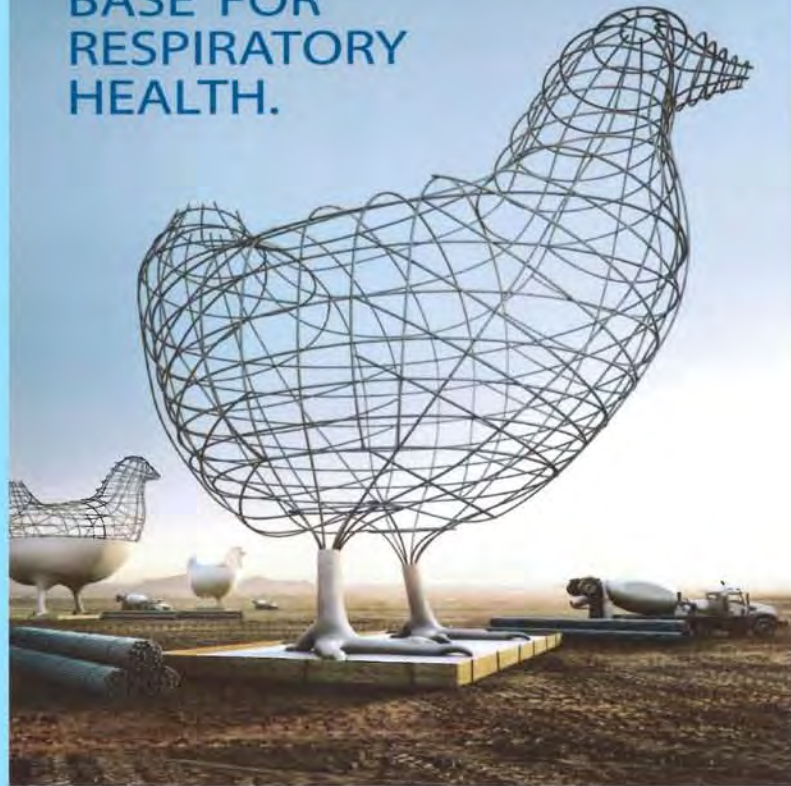
www.smartvetgroup.com

MSD
Animal Health

The Science of Healthier Animals™

BUILD A SOLID
BASE FOR
RESPIRATORY
HEALTH.

บริษัทอินเดอวิธ (ประเทศไทย) จำกัด
เลขที่ 3 อาคารสำนักงาน ชั้น 8
ถนนสาทรใต้ แขวงยานนาวา
เขตสาทร กรุงเทพมหานคร 10120
โทร: 02-287-9555
แฟกซ์: 02-287-9552

THE SCIENCE OF HEALTHIER ANIMALS

21
Anniversary

“นโยบายคุณภาพ”

มุ่งเน้นคุณภาพของสินค้าและบริการเป็นสำคัญ
ตลอดจน..คงไว้ซึ่งการพัฒนาการบริหารจัดการอย่าง
ต่อเนื่อง เพื่อความพึงพอใจอันสูงสุดของ.. **“ลูกค้า”**

ISO 9001:2008
CERTIFIED

The newest version of ISO Standards for our Company group

ระบบมาตรฐาน
The Standardization

**VET
PRODUCTS
GROUP**

www.vetproducts.co.th

3300/121-124 ตึกช้าง อาคารB ชั้น24 ถ.พหลโยธิน แขวงจอมพล เขตจตุจักร กทม. 10900
3300/121-124 Elephant Tower B Fl.24 Phaholyothin Road, Chomphon, Chatuchak, Bangkok Thailand 10900
Tel. +66 (0) 2 9374888 (Automatic 12 Line) Fax. +66 (0) 2 9374901, +66 (0) 2 9374850

Our Products

Antibiotics
Antiparasitics
Chemicals
Dewormers
Vaccines
Veterinary
Nutrition

Laboratory
Control
Standard
Manufacturer

รู้หรือไม่ว่า? สุนัขแก่ 85% มีปัญหาเหงือกและฟัน

ทุกเคสมีฟันอักเสบ เบื่อ...

สัตว์เลี้ยงของคุณอาจกำลังเสี่ยงกับโรคช่องปาก!!

โรครันทันต์
PERIODONTAL DISEASE

Canine

Stage I เหงือกอักเสบ
เหงือกเริ่มมีการบวมและอักเสบ พบคราบหินปูน ควรเพิ่มการดูแล

Stage II โรคปริทันต์ระยะต้น
เหงือกบวมและอักเสบลุกลาม เจ็บช่องปาก สมองหายใจเริ่มมีกลิ่น

Stage III โรคปริทันต์ระยะกลาง
มีการติดเชื้อแทรกซ้อน เหงือกแดงและมีเลือดซึม เจ็บช่องปากมากขึ้น สมองหายใจมีกลิ่นเหม็น อาจไม่สามารถกลับเป็นปกติได้

Stage IV โรคปริทันต์ระยะสูง
ติดเชื้อลุกลามทำลายเหงือกและฟัน แบคทีเรียอาจเข้าสู่กระแสเลือด ไปทำลายไต ตับ และหัวใจได้

Feline

จัดจำหน่ายโดย
Pedex
PED EX CO., LTD.
บริษัท เพด เอ็กซ์ จำกัด

Before **After**

PREVENTION WORKS

Shaping the future of swine health

For Professional people with a passion for pigs

“สำหรับชาวหมูมืออาชีพ”

MICRO-AID® ไมโคร-เอ็ด®

ผลิตภัณฑ์...เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ไมโคร-เอ็ด®

ผลิตภัณฑ์กำจัดเห็บและเห็บสแอมโมเนียภายในฟาร์ม

- ปรับปรุงสภาพแวดล้อม
- ลดกลิ่นที่เกิดจากสิ่งขับถ่ายและบ่อน้ำเสีย
- ลดตะกอนจากมูลในบ่อน้ำทิ้ง
- ลดระดับแก๊สแอมโมเนียและแก๊สไฮโดรเจนซัลไฟด์
- เพิ่มประสิทธิภาพการใช้อาหารและการเจริญเติบโต
- สร้างสภาวะที่ดีต่อสุขภาพสัตว์และผู้เลี้ยง

จัดจำหน่ายโดย
บริษัท เวท อะกริเทค จำกัด
28/92 หมู่ 4 ถนนแจ้งวัฒนะ ต.บางตลาด
อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120
โทร: 0-2575-5777-86 แฟกซ์: 0-2575-5790

ผลิตโดย
Distributors Processing Inc. (DPI)
17656 Avenue 168 Porterville,
CA 93257 USA

ลดต้นทุน...แต่
ไม่ลดคุณภาพ

zoetis

PFIZER ANIMAL HEALTH IS NOW ZOETIS

จากประสบการณ์ 60 ปีของPfizer Animal Health ตลอดจนการสนับสนุนวิชาการวิจัย และพัฒนาผลิตภัณฑ์จากหลาย และหลายแห่งในสหรัฐอเมริกา ได้ให้สัตยาบันเป็นบริษัทระดับโลก ด้วยการซื้อกิจการPfizer Animal Health โดยบริษัท Zoetis Inc. ซึ่งเป็นบริษัทที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในด้านการดูแลสุขภาพสัตว์และสัตวแพทย์ทั่วโลก และเพื่อเป็นการแสดง ให้เห็นว่าความมุ่งมั่นของเราในการดูแลสุขภาพสัตว์และสัตวแพทย์ทั่วโลก Zoetis.com.

เพื่อสัตว์ เพื่อสุขภาพ เพื่อคุณ

zoetis

มีท แอส มีลส์

โฮลลิสติก

ความนุ่มอร่อยใหม่!

สายพันธุ์ไหน ก็ **เชลฟ์ความสุข** ร่วมกันได้

- ดุดขับกลิ่นมูลให้ลดลง
- เสริมระบบภูมิคุ้มกันในร่างกาย
- บำรุงผิวหนังและขนให้เงางาม
- ยับยั้งการเสื่อมของข้อต่อ
- เสริมความสมดุลระบบทางเดินอาหาร

การันตีด้วยรางวัลคุณภาพ **Best Thai Brand 2014** และ **Thailand Trust Mark**

รางวัลผู้ประกอบการธุรกิจดีเด่น นับเป็นรางวัลสูงสุดที่รัฐบาลมอบให้ เพื่อแสดงถึง ภาพลักษณ์คุณภาพ และ มาตรฐานสินค้าไทยในตลาดโลก

PRIME MINISTER'S
BUSINESS ENTERPRISE
AWARD 2014

BETAGRO

เบตาโกร

สัญลักษณ์ของอาหารคุณภาพ

เครื่องหมายที่คุณเชื่อถือได้ในความสะอาด
ภายใต้การควบคุมคุณภาพการผลิตครบวงจร
ที่สำคัญเราตรวจสอบย้อนกลับทุกขั้นตอน
ให้คุณแน่ใจได้ทุกครั้งที่คุณเห็นสัญลักษณ์เบตาโกร
ว่าทุกเนื้อที่ทาน...ทุกจานที่เสิร์ฟ...
หมายถึงคุณภาพ

เบตาโกร เพื่อคุณภาพชีวิต

www.betagro.com

โทร. 2498/2556

- ✓ เนื้อนุ่มน่าบิ
- ✓ เนื้อใต้อาหาร
- ✓ ไขมันต่ำ

Betagro Contact Center: 0-2833-8333
E-mail: Contactcenter@betagro.com

S★Pure 100% ปลอดภัย

